



# Midt-Telemark kommune



Budsjett 2025 og økonomiplan 2026-2028

Vedtatt i kommunestyret sak xxx/24

## Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	5
1.1. Kommunedirektørens innledning.....	5
1.2 Kommunedirektøren sine føringer for økonomiplanperioden .....	6
1.3 ROBEK.....	6
2. Grunnlagsdata .....	7
2.1 Økonomiplanen er handlingsdel til samfunnsplanen .....	7
2.2 Befolkningsutvikling .....	8
2.2.1 Prognoser .....	8
2.2.2 Demografi.....	9
2.2.3 Folkehelse.....	10
3. Organisering av Midt-Telemark kommune .....	11
3.1 Årsverk.....	11
3.1.1 Aktive årsverk.....	11
3.2 Arbeidsgiverstrategi .....	11
3.3 Visjon, verdier og etikk.....	12
3.3.1 Verdigrunnlag for Midt-Telemark kommune: Raushet.....	12
3.4 Sykefravær.....	12
3.5 Heltidskultur .....	12
4. Kommuneplanens samfunnsplan – overordnede mål og strategier.....	14
4.1 Saman - demokrati, identitet og samskaping.....	14
4.2 Skapar – attraktivitet for næring, bustad og besøk.....	15
4.3 Vi – livskvalitet og levekår .....	16
4.4 Framtida – innovativt, smart og grønt Midt-Telemark .....	18
5. Driftsbudsjettet 2025 – 2028.....	20
5.1 Regjeringens kommuneopplegg for 2025 .....	20
5.2 Driftsbudsjettet .....	21
5.2.1 Forutsetninger for kommunens budsjett 2025 .....	21
5.2.2 Gebyrer og betalingssatser.....	21
5.3 Obligatoriske oppstillinger med kommentarer .....	23
5.4 Frie inntekter .....	24
5.5 Finansinntekter og finansutgifter .....	25
Netto avsetning til fond.....	27

Til finansiering av investeringer .....	27
Sum bevilgninger drift .....	27
5.6 Utvikling i økonomiplanperioden .....	27
6. Sektorenes økonomi og satsingsområder .....	29
6.1 Stab / Assisterende rådmann .....	29
6.1.1 Om Sektoren.....	29
6.1.3 Kommuneplanens handlingsdel - Prioriterte oppgaver i 2025 .....	29
6.2.1 Om sektoren .....	30
Oppsummering .....	32
6.2.3 Kommuneplanens handlingsdel .....	32
6.3 Helse og mestring.....	35
6.3.1 Om sektoren .....	35
6.3.3 Kommuneplanens handlingsdel og andre plandokument .....	38
6.4 Teknisk.....	42
6.4.1 Om sektoren .....	42
6.4.3 Kommuneplanens handlingsdel .....	45
6.5 Midt-Telemark kyrkjelege fellesråd.....	46
6.6 Interkommunale samarbeid .....	47
6.6.1 Barnevern .....	47
6.6.2 PPT.....	47
6.6.3 Nome og Midt-Telemark IKT .....	47
6.6.4 Kongsbergregionen .....	48
6.6.5 Nome og Midt-Telemark Landbrukskontor .....	48
6.6.6 Midt-Telemark Næringsutvikling AS (MTNU).....	48
6.6.7 NAV Midt-Telemark og Nome .....	49
6.6.8 Nome og Midt-Telemark brann og redning (NMTBR) .....	50
6.6.9 IRMAT AS .....	51
7. Investeringsbudsjettet 2025 – 2028.....	52
7.1 Obligatorisk oppstilling.....	52
7.2 Investeringsbudsjettet 2025.....	52
7.2.1 Årets finansieringsbehov.....	52
7.2.5 Netto lånegjeld (fratrasket pensjonsforpliktelser, utlån og ubrukte lånemidler) i % av driftsinntektene .....	53
7.2.6 Investeringer i 2025.....	53
7.2.6 Investeringer i 2026 -2028.....	56
7.2.7 Investeringer - Beskrivelse .....	57

8.1 Statsbudsjettet .....	58
8.2 Finansielle måltall.....	58
8.3 Begrepsforklaringer.....	58
8.3.1 Kommuneloven .....	58
8.3.2 Kommunale resultatbegreper .....	58

## Figurer

Figur 1 Befolkning per 1. januar i Midt-Telemark kommune (sammenslåtte tidsserier for Bø og Sauherad før 2020).....	8
Figur 2. SSBs prognoser (hel linje) for befolkningsutvikling i Midt-Telemark fram mot 2030 vist sammen med Telemarksforskings prognoser (stiplet linje) for befolkningsutvikling justert for hvor attraktiv kommunen vil være (lav, nøytral, høy og historisk attraktivitet).....	9
Figur 3: Gjennomsnittlig stillingsstørrelse fordelt på sektor.....	13

## Tabeller

Tabell 1-Aktive årsverk i Midt-Telemark kommune (Jf. BI rapport).....	11
Tabell 2 -SAMAN - mål og strategier .....	14
Tabell 3 - SAMAN – styringsindikatorer .....	15
Tabell 4 - SKAPAR - mål og strategier .....	16
Tabell 5 - SKAPAR – styringsindikatorer .....	16
Tabell 6 - VI - mål og strategier .....	17
Tabell 7 - VI – styringsindikatorer.....	18
Tabell 8 - FRAMTIDA - mål og strategier .....	19
Tabell 9 - FRAMTIDA - styringsindikatorer .....	19
Tabell 10 - Samlet korreksjon i rammetilskuddet .....	21
Tabell 11 - Bevilgning drift.....	23
Tabell 12- Drift fordelt på rammeområder .....	23
Tabell 13 - Økonomisk oversikt .....	24
Tabell 15 – Budsjettrenteestimat i prosent.....	26
Tabell 16 - Budsjettrenteestimat. Tall i tusen .....	26
Tabell 17 - Gjelds- og avdragsprofil i planperioden.....	26
Tabell 18 - Prioriterte områder STAB .....	29
Tabell 19 - Prioriterte området Oppvekst .....	34

Tabell 23 - Prioriterte området Teknisk .....	46
Tabell 24- Bevilgningsoversikt investering .....	52
Tabell 25 - Investeringer.....	57
Tabell 26 - Kommentarer til investeringer .....	57
Tabell 27 - Finansielle måltall .....	58
Tabell 28 - Tilskudd til lag, organisasjoner og næring .....	62

# 1. Innledning

## 1.1. Kommunedirektørens innledning

Midt-Telemark kommune har driftet for dyrt helt siden oppstarten i 2020. Det har gitt gode tjenester til innbyggerne, men har fått store konsekvenser for handlingsrommet til kommunen. Kommunen har ikke disposisjonsfond og har redusert mulighet til å prioritere.

Kommunen får frie inntekter gjennom overføringer fra statsbudsjettet. Frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd. I tillegg får kommunen inntekter fra tjenester som leveres til innbyggere.

Utfordringen i økonomiplanperioden er å få økonomien i balanse, slik at kommunen også fremover kan levere tjenester innbyggerne har krav på. Samtidig er det viktig å satse på samfunnsutvikling for å ruste kommunen for fremtiden. Dette vil fortsette å kreve stor omstilling av organisasjonen, deler av tjenestetilbudet og reduksjon i tjenester som ikke er lovpålagte. Endringskompetanse blir et viktig begrep. Samarbeid med andre kommuner, regionale og nasjonale instanser må utnyttes fullt ut.

Med et merforbruk på om lag 20 millioner kr i 2023 og et forventet merforbruk i 2024 vil situasjonen bli krevende framover.

I 2025 skal ytterligere tiltak må settes i verk og de må få effekt så raskt som mulig. Nøkkelen til dette er godt samarbeid mellom politisk nivå, administrativt nivå og de tjenesteproduserende enhetene i kommunen. Vi må jobbe godt sammen på de arenaene der politikere, administrasjon, tillitsvalgte og vernetjenesten møtes.

Det er allerede gjort mange tiltak som har vært med på å redusere driftsutgiftene. Stor takk til alle som har deltatt i planlegging av og vært med på å sette tiltakene ut i live. Uten disse tiltakene hadde situasjonen sett mørkere ut i dag. Vi må fortsette med omstillingen for å komme i mål.

## 1.2 Kommunedirektøren sine føringer for økonomiplanperioden

Arbeidet med kostnadsreducerende tiltak videreføres med full styrke. Det er avgjørende at prosessene gjennomføres i godt samspill mellom politisk nivå, administrative ledere og de ansatte. Et viktig redskap i dette samspillet er partsarbeid. Vi skal sikre god involvering av tillitsvalgte og vernetjenesten.

Kommunedirektøren legger følgende prioriteringer til grunn for arbeidet videre:

1. Årsverksreduksjoner
2. Tjenestenivåvurderinger
3. Arbeidsmiljø, kultur og ledelse
4. Strukturendringer
5. «Investeringsstopp»

Dette er samme prioriteringene som i 2024. Arbeidsmiljø, kultur og ledelse må fortsatt prioriteres høyt i omstillingsarbeidet for at prioritet 1 og prioritet 2 skal få virkning.

Strukturendringer har fått prioritet 4. I en ideell verden burde den vært prioritert høyere, men dagens situasjon tilsier at det må gjøres akutte tiltak. Strukturendringer er likevel viktige fordi det er påkrevet der kutt tar oss under forsvarlig nivå på tjenesteproduksjonen.

Kommunen har inngått et samarbeid med Pricewaterhouse Coopers (PWC) for å komme videre i arbeidet med å redusere driftskostnadene. En forventet effekt av arbeidet er tatt inn i budsjettet. Arbeidet vil pågå fram mot sommeren 2025 og tiltak identifiseres og startes underveis. Flere av tiltakene vil trenge noe tid på implementering.

I omstillingsarbeidet vil det være viktig med en forventningsavklaring ovenfor kommunen sine tjenestemottagere (innbyggerne). Det er viktig at den er omforent fra der tjenesten skal leveres til kommunestyresalen.

Dette budsjettet med tilhørende økonomiplan leveres med et stort rammekutt som fordeles på sektorene. For å jobbe videre med dette er det laget et vedlegg til selve saken som viser til tiltak som både kan og bør iverksettes. Kommunedirektøren ønsker en klar tilbakemelding fra politisk nivå om prioritering av disse.

## 1.3 ROBEK

ROBEK (Register om betinget godkjenning og kontroll) er et register over kommuner og fylkeskommuner som er i økonomisk ubalanse.

**For Midt – Telemark kommune er det bare spørsmål om tid før kommunen er på Robek.**

Det er ikke rom i budsjett 2025 til å dekke inn merforbruket i regnskapet for 2023. Det er heller ikke nok tiltak til å få balanse i økonomiplanperioden.

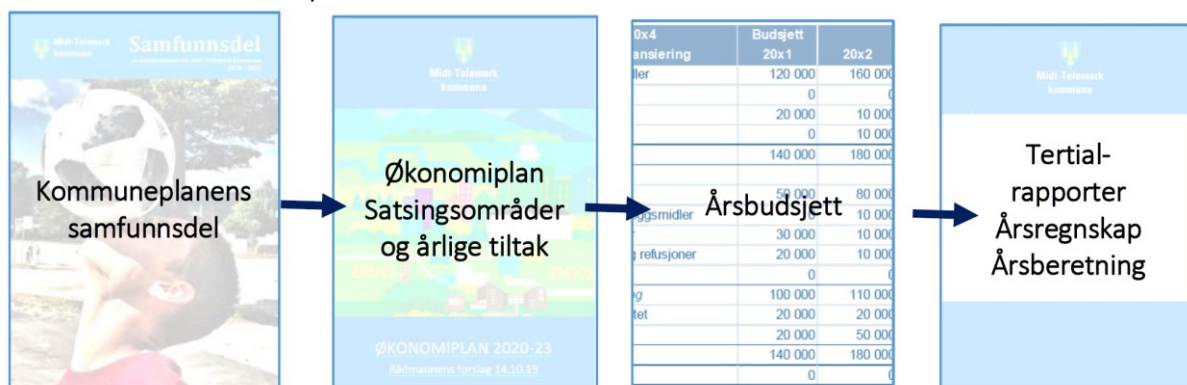
Tiltakslisten som følger med økonomiplanen, vil være ett godt utgangspunkt for å starte arbeidet med å lage en forpliktende plan.

En forpliktende plan med vedtatte tiltak er nødvendig for å komme ut av Robek.

## 2. Grunnlagsdata

### 2.1 Økonomiplanen er handlingsdel til samfunnsplanen

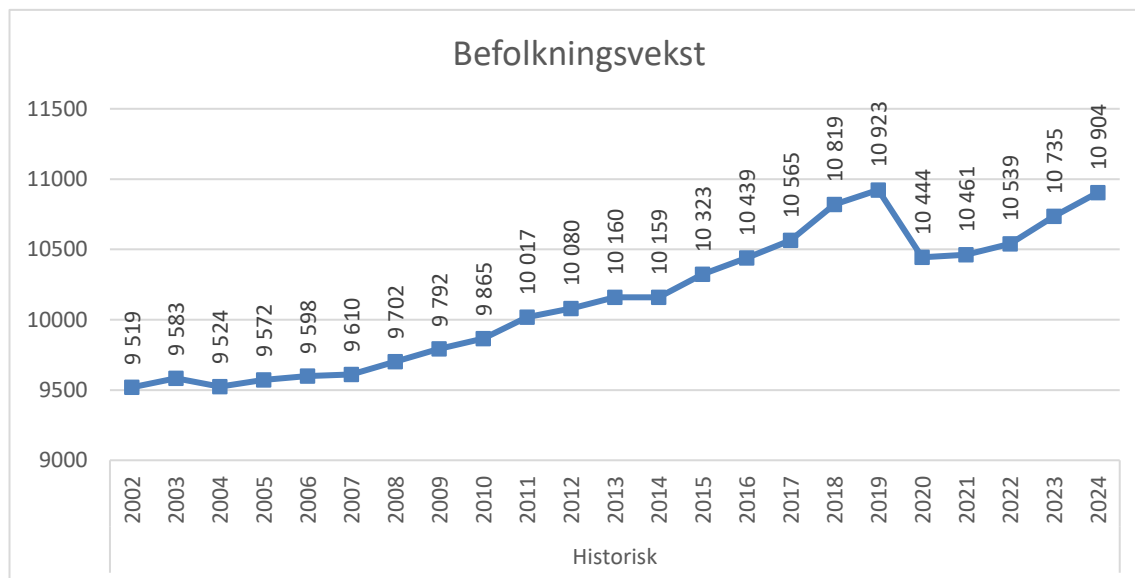
Kommunestyrene i Bø og i Sauherad vedtok kommuneplanens samfunnsdel 2019-2031 for Midt-Telemark kommune (MTK). Planstrategi for Midt-Telemark 2024-27 ble vedtatt av kommunestyret i Midt-Telemark 04.11.24. I planstrategien vedtok kommunestyret at samfunnsdelen skal videreføres slik den er. Økonomiplanen er handlingsdelen til kommuneplanens samfunnsdel og viser hvilke tiltak som skal gjennomføres på kort og lang sikt for å nå målene i samfunnsdelen. Kapittel 4 fremhever mål og strategier fra samfunnsdelen og indikatorer for måloppnåelse. Sektorenes tiltak for oppfølging av samfunnsdelen finnes i kapittel 6.





## 2.2 Befolkningsutvikling

Per 1. januar 2024 var det 10 904 registrerte innbyggere i Midt-Telemark kommune, en økning på nesten 170 personer fra 2023. I tillegg til de registrerte innbyggerne, kommer studentene ved Universitetet i Sørøst-Norge (USN) Campus Bø. Totalt er det registrert omtrent 2 400 studenter ved Campus Bø, inkludert de som studerer via nettstudier.



Figur 1 Befolkning per 1. januar i Midt-Telemark kommune (sammenslåtte tidsserier for Bø og Sauherad før 2020).

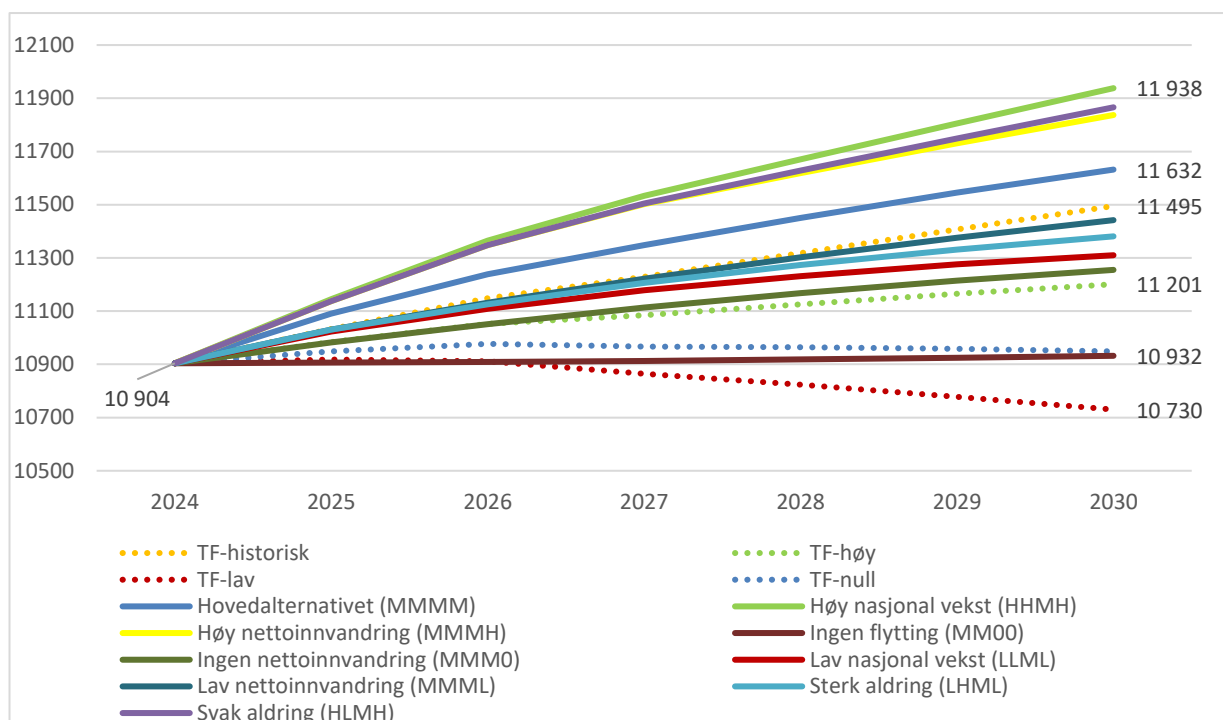
### 2.2.1 Prognoser

SSBs mest optimistiske prognose antyder at folketallet i Midt-Telemark kommune kan øke med rundt 1000 innbyggere innen 2030 (se figur 2 – grønn hel linje). Det er imidlertid viktig å merke seg at dette scenariet er svært optimistisk, da det innebærer en befolkningsvekst som overstiger veksten kommunen opplevde i perioden 2009 til 2019. Den høye veksten i denne perioden var i stor grad drevet av høy nettoinnflytting og nettoinnvandring.

I dag er det betydelig usikkerhet knyttet til den globale sikkerhetssituasjonen, samt framtidig innvandringspolitikk i landet. Dette gjør det utfordrende å forutsi framtidig innvandring til Norge, og dermed også til Midt-Telemark.

Når vi ser på SSBs ni ulike scenarier for befolkningsutvikling, synes det lite sannsynlig at Midt-Telemark vil oppleve en nedgang i folketallet de neste ti årene. SSBs mest pessimistiske scenario indikerer stagnasjon, basert på et scenario uten flytting.

Tallene fra Telemarksforskning peker imidlertid på at en nedgang i folketallet kan være en mulig utvikling, dersom Midt-Telemark mister attraktivitet som bosted. Selv med en attraktivitet over gjennomsnittet forventer Telemarksforskning en betydelig lavere befolkningsvekst i årene fremover sammenlignet med de siste ti årene.



Figur 2. SSBs prognoser (hel linje) for befolkningsutvikling i Midt-Telemark fram mot 2030 vist sammen med Telemarksforsknings prognoser (stiplet linje) for befolkningsutvikling justert for hvor attraktiv kommunen vil være (lav, nøytral, høy og historisk attraktivitet)

### 2.2.2 Demografi

Aldersfordelingen for den framtidige befolkningen gir klare indikasjoner på behovet for kommunale tjenester de kommende årene. Dette er nærmere beskrevet i det vedlagte notatet til årets budsjett: "Notat: Befolkningsframskrivninger (2024–2030) i ulike alders-/omsorgsgrupper. Oktober 2024".

Befolkningsutviklingen fram mot 2030 har flere viktige konsekvenser for tjenestebehov i ulike aldersgrupper:

**Barnehagealder (1–5 år):** Det forventes små endringer i antall barn i denne aldersgruppen, med kun en svak økning i det mest optimistiske scenariet. Barnehagekapasiteten vil derfor ikke trenge stor utvidelse, men et attraktivt tilbud vil fortsatt være viktig for å tiltrekke småbarnsfamilier.

**Grunnskolealder (6–12 år) og ungdomsskolealder (13–15 år):** Det vil trolig bli en nedgang i antall barn i grunnskolealder, noe som kan redusere behovet for kapasitet i barneskolene. For ungdomsskolen forventes et stabilt behov fram til 2026, deretter en nedgang mot 2030.

**Eldre aldersgrupper (61+ år):** De eldre aldersgruppene vil vokse betydelig, spesielt de over 80 år, som vil kreve mer kommunale omsorgstjenester. Kommunen må derfor styrke kapasiteten innen helse- og omsorgstjenester betraktelig.

Samlet sett må kommunen forberede seg på justeringer i tjenestetilbudet, med vekt på økt kapasitet innen omsorgstjenester for eldre, samtidig som behovet for barnehage- og skolekapasitet vil kunne reduseres på sikt.

### 2.2.3 Folkehelse

Gjennom samarbeid og målrettede tiltak kan Midt-Telemark styrke folkehelsa og redusere sosiale helseforskjeller. Folkehelseoversikten 2024 og folkehelseprofilen for 2024 er grunnlaget for det løpende folkehelsearbeidet.

#### *Sosiale helseforskjeller og utenforskap*

Helseforskjeller følger sosiale skillelinjer, hvor grupper med høyere utdanning og inntekt har bedre fysisk og psykisk helse og lengre levealder. Kommunen har ansvar for å redusere disse forskjellene gjennom helhetlig folkehelsearbeid, rettet mot grunnleggende påvirkningsfaktorer.

#### *Status – ressurser i Midt-Telemark*

Kommunen har flere sterke ressurser som fremmer folkehelsen:

*Ungdom:* Færre ungdommer rapporterer ensomhet, og tilbudet av møteplasser for unge er bedre enn landsgjennomsnittet.

*Frivillighet og kultur:* Gullbring kulturhus, bibliotek, kulturskole, aktivitetstilbud og arenaer innenfor idrett og frivillighet er viktige for folkehelsa. Friluftsområder er lett tilgjengelige.

*Miljø:* God luftkvalitet, lav trangboddhet og færre voldsanmeldelser enn landsgjennomsnittet.

*Helse:* Lavere forekomst av enkelte krefttyper og mindre antibiotikaforskriving enn landsgjennomsnittet. Forventet levealder er på landsgjennomsnittet.

#### *Status – utfordringer i Midt-Telemark*

Utfordringene inkluderer:

*Befolkningssammensetning:* Andelen eldre over 80 år vil doubles innen 2050, noe som øker behovet for omsorgstjenester.

*Sosiale helseforskjeller:* Midt-Telemark har større levealderforskjeller mellom utdanningsgrupper enn fylket og landet ellers.

*Lavinntekt og sosialhjelp:* Flere barn lever i lavinntektsfamilier, og en høy andel gravide røyker.

*Videregående opplæring:* Lav gjennomføring blant ungdom med innvandringsbakgrunn, og økt frafall i skolen.

*Alkoholbruk blant ungdom:* Ungdom drikker mer alkohol enn landsgjennomsnittet.

#### *Muligheter – viktige satsningsområder*

Kommunen bør sette søkelys på:

- Tidlig innsats og gode oppvekstvilkår for barn og unge.
- Økt gjennomføring i videregående skole.
- Aldersvennlig samfunn og boligsosialt arbeid.
- Styrking av fysiske og sosiale møteplasser.
- Samarbeid med frivillig sektor og næringsliv.
- Systematisk folkehelsearbeid på tvers av sektorer.

## 3. Organisering av Midt-Telemark kommune

### 3.1 Årsverk

#### 3.1.1 Aktive årsverk

Det rapporteres på aktive årsverk, dette er gjort siden 2021. Aktive årsverk viser alle stillingsprosjenter som utløser lønn, uavhengig om de er faste eller midlertidige. Aktive årsverk er mer korrekt i forhold til hva som faktisk utløser ressursbruk, ikke minst bruk av vikarer.

Sektor	2. tertial 20	2.tertial 23	2.tertial 24
Kommunedirektør, Stab og Politisk	112	90	86
Oppvekst	285	313	309
Helse og mestring	383	383	390
Teknisk	71	70	72
<b>Midt-Telemark kommune</b>	<b>851</b>	<b>856</b>	<b>857</b>

Tabell 1-Aktive årsverk i Midt-Telemark kommune (Jf. BI rapport)

Tabellen viser at MTK har 857 aktive årsverk ved 2. tertial 2024, dette er en økning på 6 årsverk fra utgangen 2. tertial 2020. Det ble virksomhetsoverført 16,3 årsverk knyttet til Veslekroa barnehage og Gullbring kulturhus. Disse årsverkene er inkludert i tallene for 2024. En reell nedgang er 10,3 årsverk fra 2. tertial 2020.

### 3.2 Arbeidsgiverstrategi

MTK følger arbeidsgiverstrategi 2020-2025 som skal bidra til å nå målene i samfunnsplanen.

Satsingsområdene er:

- Lederskap
- Kompetanse
- Partsarbeid
- Innovasjon og heltidskultur

Prioriterte tiltak i 2023:

- Lederutvikling
- Økonomistyring
- Heltidskultur
- Arbeidsmiljø og sykefravær

### 3.3 Visjon, verdier og etikk

«Sammen skaper vi framtida» er visjonen i samfunnsdelen og er bærende for utviklingen av kommunen som organisasjon.

Ansatte, folkevalgte og tillitsvalgte på alle nivå i kommunen har et selvstendig ansvar, for at vår adferd er i tråd med kommunen sine verdier og etiske retningslinjer.

#### 3.3.1 Verdigrunnlag for Midt-Telemark kommune: Raushet

Verdien uttrykker en forventning til oss selv, som leder, folkevalgt og medarbeider. Verdien og verdisetningene skal i perioden ligge til grunn for samspillet internt og eksternt, og bidra til en tillitsskapende organisasjonsstruktur.

Raushet i Midt-Telemark kommune er å:

- hjelpe hverandre
- Lytte til hverandre
- Unne andre fremgang
- Våge åpenhet
- Ta et skritt tilbake og reflektere før vi uttaler oss
- Være tydelige og sette grenser med vennlighet
- Våge å feile, og tillate andre å feile

### 3.4 Sykefravær

Målsettingen for økonomiplanperioden er å redusere sykefravær til et nivå på under 8%. Arbeidet med sykefravær viser en svak, men positiv utvikling. Fokus for arbeidet med sykefravær vil i 2025 være god ledelse.

Systemet «People at work» er i bruk. Dette er et oppfølgingsverktøy med fokus på samhandling mellom leder og medarbeider. Bedre dialog skal resultere i bedre arbeidsmiljø som vi skal måle gjennom markant nedgang i arbeidsrelatert sykefravær.

### 3.5 Heltidskultur

Heltid	2017	2020	2024
<b>Gjennomsnittstillingsstørrelse Midt-Telemark kommune</b>	75 %	79,4%	84,3 %
<b>Andelen kontinuitetsbærere (ansatte over 80 %) For 2024 er tallet for ansatte over 75 %. Midt-Telemark kommune</b>	57,7	64,2	74,9%
<b>Gjennomsnitt stillingsstørrelse turnusavdelinger</b>	62,9 %	71 %	77,6 %
<b>Andelen kontinuitetsbærere (ansatte over 80 %) For 2024 er tallet for ansatte over 75 %. Turnusavdelinger</b>	35,6 %	54,7 %	65,8 %
<b>Gjennomsnitt stillingsprosent barnehager</b>	79,2 %	80,6 %	89 %
<b>Andelen kontinuitetsbærere (ansatte over 80 %) For 2024 er tallet for ansatte over 75 %. Barnehager</b>	63,9 %	59,4 %	82,5

Tallene fra 2017 og 2020 hentet fra PAI ([ks.no](https://ks.no)) og tallene for 2024 er hentet fra Visma BI.

Tabell 1

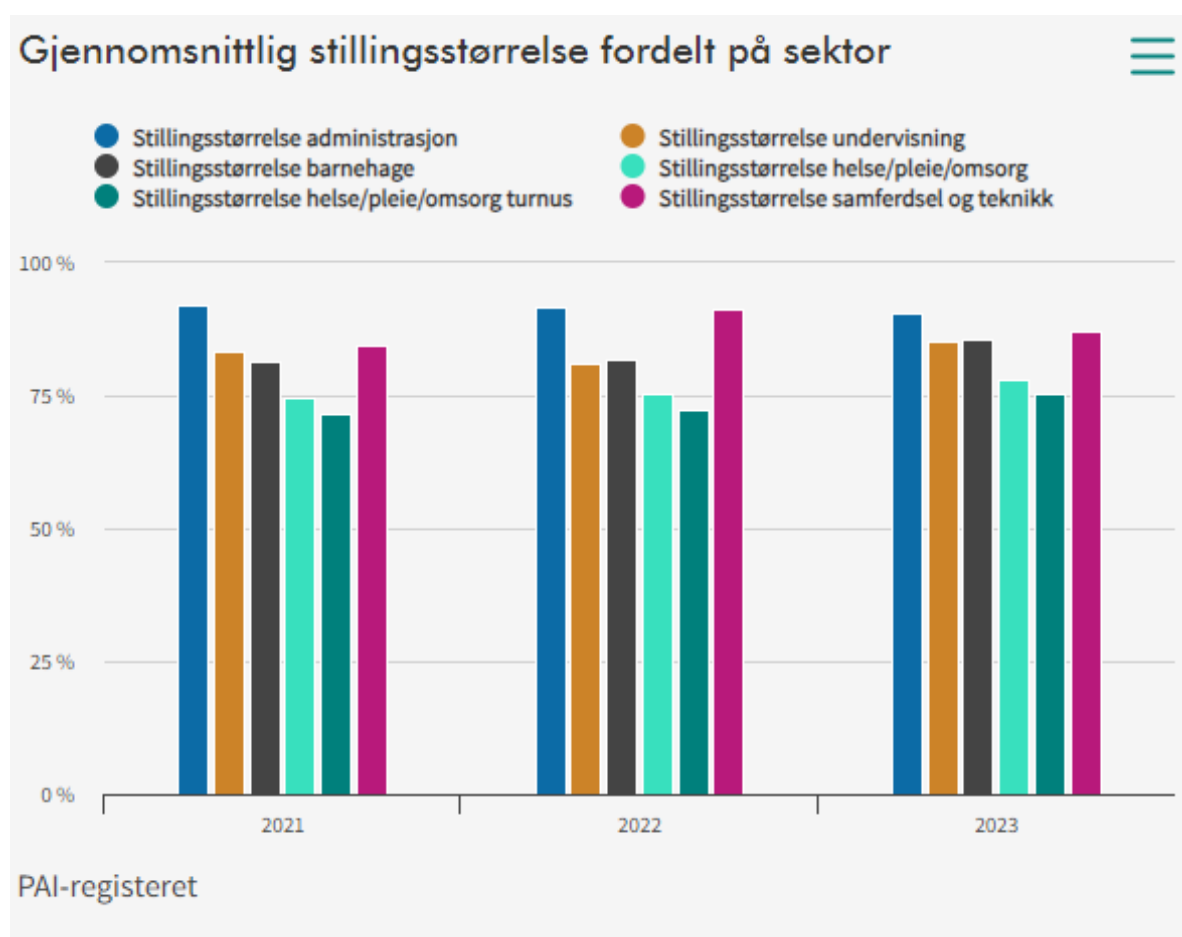
Midt-Telemark kommune har som mål å utvikle en sterk heltidskultur innen 2028 med gjennomsnitt stillingsprosent på 86-90 %. Kontinuitetsbærere er ansatte i store stillinger som kjenner rutiner, kollegaer og brukere godt. De bidrar til å sikre kontinuitet i gjennomføring av tjenestene.

Kontinuitetsbærere er ansatt som har 75 % stilling eller mer. En sterk heltidskultur gir gevinster for ansatt, bruker og virksomheten. Heltidskultur er viktig for å møte framtidig kompetansebehov og befolkningsframskriving.

Helse og mestring har jobbet med heltidskultur over flere år. De har fokus på oppgavedeling og å utarbeide gode årsturnuser som har høyde for variasjoner i drift.

I oppvekst er arbeidet med å forankre heltidskultur i gang i barnehagene. Kommunen har søke eksterne midler fra «Heltidspotten» fra Arbeids- og velferdsdepartementet. Det er søkt og fått kr. 784.200 til frikjøp av prosjektleder og ekstrern bistand i forankringsarbeidet ut 2025. Videre er det søkt om nye midler fra «Heltidspotten» for å implementere heltidskultur i skole/SFO med oppstart januar 2026.

Bilde under er hentet fra KS.no <https://www.ks.no/nye-kartregioner/norge-i-tall/statistikk-om-kommuneansatte/region?r=4020> og er oversikt over gjennomsnitt stillingsprosent fordelt pr. sektor for årene 2021,2022 og 2023.



Figur 3: Gjennomsnittlig stillingsstørrelse fordelt på sektor

## 4. Kommuneplanens samfunnsplan – overordnede mål og strategier

Kommuneplanens samfunnsdel for 2019-2031 har fire hovedsatsingsområder, basert på visjonen "Vi skapar framtida saman":

**VI** – livskvalitet og levekår

**SKAPAR** – attraktivitet for næring, bolig og besøk

**FRAMTIDA** – et innovativt, smart og grønt Midt-Telemark

**SAMAN** – demokrati, identitet og samskaping

For hvert satsingsområde er det satt konkrete mål for hvordan kommunen skal utvikles, både som samfunn og organisasjon. Det er også definert strategier for å nå disse målene. Målene er tverrfaglige, og oppnåelse krever samarbeid på tvers av sektorer internt i kommunen, samt med eksterne aktører og frivilligheten.

Økonomiplanen fungerer som handlingsdelen av kommuneplanen. Den viser hvilke tiltak som skal gjennomføres i økonomiplanperioden for å oppnå målene.

Måloppnåelsen evalueres gjennom et sett styringsindikatorer. Disse indikatorene måler mulig effekt av de gjennomførte tiltakene. Under hvert satsingsområde presenteres et utvalg relevante styringsindikatorer. Disse viser dagens status, ønsket målverdi for økonomiplanperioden, og eventuelle avvik fra målverdien (gult – nært mål, rødt – under mål). Indikatorene er valgt basert på deres relevans og tilgjengelighet for sammenligning over tid.

### 4.1 Saman - demokrati, identitet og samskaping

Mål og strategier for satsingsområdet:

Mål	Strategi
<b>1.1 Innbyggere i Midt-Telemark opplever tilhørighet til ny kommune</b>	1.1.1 Sikrer medvirkning i alle planer og utviklingsprosjekt
	1.1.2 Sikrar barn og unge innverknad i saker som angår dei
	1.1.3 Legg til rette for naudsynt digital infrastruktur og kompetanse hos innbyggerane
	1.1.4 Gir innsikt i prosessar, resultat og prioriteringar gjennom digitale løysingar
	1.1.5 Etablerer felles møteplassar for ungdom frå heile kommunen
	1.1.6 Har ein tydeleg grafisk profil i møte med innbyggerane
<b>1.2 Midt-Telemark har en sterk og aktiv frivillig sektor</b>	1.2.1 Kartlegg aktivitet i frivillig sektor og potensialet for samskaping med kommunen
	1.2.2 Samarbeid med frivillig sektor om forutsigbare rammevilkår
	1.2.3 Høyrer frivillig sektor i aktuelle saker
	1.2.4 Samarbeider og har regelmessig dialog med frivillige lag og organisasjonar
<b>1.3 Kommune, næringsliv og innbyggerar har tillit til kvarandre</b>	1.3.1 Kommuniserer tydeleg og opent med innb. og gir rom for deltaking
	1.3.2 Legg til rette for innsyn og openheit i beslutingsprosessar
	1.3.3 Etablerer forum for samarbeid mellom kommune, næringsliv og USN
	1.3.4 Har fokus på rettstryggleik og lik behandling ved utøving av offentlig mynde og arbeid i tråd med vedtatte planar

Tabell 2 -SAMAN - mål og strategier

### Styringsindikatorer for satsingsområdet:

Styringsindikator	Siste status	Målverdi	Nær mål	Under mål
Valgdeltakelse ved kommunestyrevalg (i prosent), 23	57,7 %	> 60 %	50-60 %	<50 %
*Andel ungdom som er fornøyd med lokalmiljøet (i prosent), 21	69 %	> 60 %	50-60 %	<50 %
*Andel ungdom som er organisert i fritidsorg. (i prosent), 21	54 %	> 65 %	55-65 %	<55 %
Andel sysselsatte blant innvandrere fra land i landgruppe 2 (i prosent), 23	44,9 %	>60 %	50-60%	<50%
Sysselsettingsandel med demografiavvik, 23 (rangering blant 357 kommuner) <sup>1</sup>	330	<200.plass	200-300.plass	>300.plass

Tabell 3 - SAMAN – styringsindikatorer

\*Siste tilgjengelige Ungdata undersøkelse for Midt-Telemark.

1 Tall fra Telemarksforskning <https://regionalanalyse.no/rapport/4020/1/1>

## 4.2 Skapar – attraktivitet for næring, bustad og besøk

### Mål og strategier for satsingsområdet:

Mål	Strategi
<b>2.1 Folketalet i Midt-Telemark veks på høgde med landsgj.sn.</b>	2.1.1 Utvikle lokalsamfunnet gjennom strategisk planlegging, risikovilje og gjennomføringskraft
	2.1.2 Legg til rette for eit var. bustadtilbod tilpassa behov og alder
	2.1.3 Vidareutviklar buss- og togtilbodet
<b>2.2 Det etablerast 400 nye arbeidsplassar i Midt- Telemark kommune</b>	2.2.1 Prioriterer utviklingsprosjekt og samhandling med eksterne aktører
	2.2.2 Styrkar samarbeid mellom næringsapparat, landbrukskontor og destinasjonsselskapet
	2.2.3 Legg til rette for nyetableringar og vidareutviklar eksisterande næringar
	2.2.4 Legg til rette for attraktive næringsareal
<b>2.3 Midt-Telemark er ein attraktiv skule- og studiestad</b>	2.3.1 Er ein aktiv vertskommune og gir eit godt tenestetilbod for elevar og studentar
	2.3.2 Etablerer samarbeidsfora med USN, SSN, Bø vgs og Sagavoll
	2.3.3 Samarbeid med aktørane på Campus Bø om vidareutvikling av campus og etablering av forskingspark
<b>2.4 Bø sentrum er eit levande regionsenter for handel og utdanning i Vestfold og Telemark</b>	2.4.1 Legg til rette for fortetting med bustad, næring og urbane kvalitetar i og i gangavstand til sentrum
	2.4.2 Vidareutviklar eit kompakt sentrum der detaljhandel er konsentrert til dagens handelssentrum
	2.4.3 Vidareutviklar kollektivknutepunktet Bø stasjon
	2.4.4 Prioriterer gåande, syklande og kollektivtrafikk for å stoppe veksten i lokal biltrafikk i sentrum og for å utvikle eit attraktivt sentrum
	2.4.5 Vidareutviklar Gullbring som eit regionalt kulturanlegg
	2.4.6 Arbeider for lokalisering av statlege arbeidsplassar til regionsenteret
<b>2.5 Gvarv er eit levande lokal-senter for bustad, handel og næring i Midt-Telemark kommune.</b>	2.5.1 Legg til rette for fortetting med bustad, næring og attraktive møteplassar i og i gangavstand til sentrum
	2.5.2 Vidareutviklar kollektivknutepunktet Gvarv
	2.5.3 Lokaliserer offentlege tenestetilbod i sentrum
<b>2.6 Midt-Telemark er eit attraktivt reisemål med Bø Sommarland og Telemarkskanalen som fyrtårn</b>	2.6.1 Er ein aktiv vertskommune for reiselivet gjennom lokale og regionale destinasjonsselskap
	2.6.2 Støttar opp under satsingane langs aksene Lifjell-Bø Sommar-land-fruktbygda-Norsjø/Telemarkskanalen
	2.6.3 Legg til rette for vidareutvikling av Akkerhaugen som reisemål og knutepunkt for reiseliv knytt til Telemarkskanalen
	2.6.4 Prioriterer utvikling og vedlikehald av off. infrastruktur knytt til reisemål og attraksjonar



		2.6.5	Sikrar og legg til rette badeplassar og tilkomst til friluftsområde
		2.6.6	Legg til rette for utvikling og utviding av eks. hytteområde
<b>2.7</b>	<b>Midt-Telemark er ein av landets fremste kulturkommunar</b>	2.7.1	Legg til rette for at alle innbygarar har tilgang til eit godt og mangfaldig kulturtilbod
		2.7.2	Utviklar og styrkar den kulturelle grunnmuren som består av bibliotek, kulturskule, kulturhus med kino, museum og aktivitet i frivillige lag og org.
		2.7.3	Legg til rette for at idrett-, kunst- og kulturakt. har eigna lokale og anlegg
		2.7.4	Er ein aktiv og kompetent vertskommune for lokale og reg. kulturinst. og – arrangørar
		2.7.5	Tar vare på hist. identitet gjennom sikring og formidling av kulturarven

Tabell 4 - SKAPAR - mål og strategier

Styringsindikatorer for satsingsområdet:

Kategori/område	Styringsindikator	Siste status	Målverdi	Nær mål	Under mål
Arbeidsplasser	Relativ arbeidsplassvekst, 23(rangering blant 357 kommuner)	23.plass <sup>1</sup>	<100.plass	100-200.plass	>200.plass
Arbeidsplasser	Næringsattraktivitet, 17-23 (rangering blant 357 kommuner)	63.plass	<100.plass	100-200.plass	>200.plass
Befolkning	Befolkningsvekst, 23 (rangering blant 357 kommuner)	84.plass	<100.plass	100-200.plass	>200.plass
Kulturkommune	Kommunens rangering på kulturindeksen 22 (rangering blant 356 kommuner)	42.plass	<50.plass	50-100.plass	>100.plass
Bosted	Bostedsattraktivitet, 14-23 (rangering blant 357 kommuner)	10.plass	<50.plass	50-100.plass	>100.plass
Utdanning	Førsteprioritetssøkere til USN Campus Bø (SO), 24	1738	>2000	1500-2000	<1500

Tabell 5 - SKAPAR – styringsindikatorer

1. Høy arbeidsplassvekst i 2023 skyldes i alt hovedsak flytting av firmaadresse i bransjen utleie av arbeidskraft. Rangering i perioden 14-23 plass 37 blant 357 kommuner.

#### 4.3 Vi – livskvalitet og levekår

Mål og strategier for satsingsområdet:

Mål	Strategi
<b>3.1</b> Midt-Telemark kommune gir gode, effektive og tilpassa tenester til innbygarane	3.1.1 Har ein arbeidsgivarstrategi som legg vekt på å rekruttere kompetanse og tilby større stillingar og gjer komm. i stand til å yte gode og effektive tenester
	3.1.2 Prioriterer tidleg innsats, førebygging og samarbeid systematisk på tvers av fagområde og tenester
	3.1.3 Integrerer digitale verktøy og velferdsteknologi i tenesteproduksjon, som gir betre trygghet for brukarane, betre tenestekvalitet og meir effektiv tenesteproduksjon
	3.1.4 Arbeider syst. med kvalitetsutv. i tenestene vha brukarmedv., undersøkingar, styringsdata og faglege retn.liner
<b>3.2</b> Midt-Telemark kommune har ein oppvekstpolitikk som sikrar at minimum 85% av elevane fullfører vidaregåande skule	3.2.1 Aukar nivå på grunnskulepoeng ved å gi differensiert og tilpassa undervisning med høg kvalitet
	3.2.2 Arbeider systematisk med psykososialt miljø i skular, SFO og bhg
	3.2.3 Styrkar samarbeid mellom NAV, Oppfølgingstenesta og kommunen
	3.2.4 Vidareutviklar tidleg innsats og tverrfagleg samarbeid mellom bhg, skule og skulehelsetenesta ved målretta innsats og kompetanse
	3.2.5 Tar inn lærlingar i alle kommunale tenester
<b>3.3</b> Innbygarane i Midt-Telemark har eit aktivt og helsefremjande liv	3.3.1 Legg folkehelseperspektiv til grunn for all planlegging
	3.3.2 Bruker kulturtenestene aktivt i folkehelsearbeidet
	3.3.3 Vektlegg utjamning av sosial ulikskap ved utvikling av alle kommunale tenester

		3.3.4	Utviklar tilbodet for menneske med behov for kort- og langvarige og/ eller koordinerte tenester, med satsing på førebygging og lågterskel behandlingstilbod.
		3.3.5	Legg til rette for frivillig organisert og uorganisert aktivitet
		3.3.6	Sikrar areal til nærfriluftsliv og leik der folk bur
		3.3.7	Prioriterer utbygging og vedlikehald av gang- og sykkelnett
<b>3.4</b>	<b>Innbyggjarar i Midt-Telemark med behov for tilpassa tenester skal kunne bu heime så lenge som mogleg</b>	3.4.1	Legg til rette for eit var. bustadtilb. der generasjonar kan møtast
		3.4.2	Utviklar heimetenesta for å ivareta med. og praktiske behov og tryggleik for heimebuande med nedsett funksjon og prioriterer aktivitetstilbod på dagtid for desse
		3.4.3	Vidareutviklar og styrkar rehabiliteringtenesta
<b>3.5</b>	<b>Alle har like høve til å delta i aktivitet i samfunnet uavhengig av funksjonsnivå, sosial, kulturell eller økonomisk bakgrunn</b>	3.5.1	Tar imot flyktningar på nivå med statlege forventningar
		3.5.2	Legg til rette for opne og inkluderande møteplassar
		3.5.3	Arbeider systematisk med kommunen som ein inkluderande arbeidsplass
		3.5.4	Utformar bygg, anlegg, aktivitetar og digitale tenester universelt slik at dei kan nyttast av alle med ulikt funksjonsnivå

Tabell 6 - VI - mål og strategier

Styringsindikatorer for satsingsområdet:

Kategori/område	Styringsindikator	Siste status	Målverdi	Nær mål	Under mål
*Oppvekst- og nærmiljø	Andel ungdomsskoleelever som er fornøyd med helse si, 21	63 %	>75%	50-75%	<50%
*Oppvekst- og nærmiljø	Andel ungdomsskoleelever som er mye plaget av ensomhet, 21	20 %	<10%	10-15%	>15%
*Oppvekst- og nærmiljø	Andelen ungdomsskoleelever som opplever å bli mobbet hjemme eller på skolen, 21	6 %	0%	0-5%	>5%
*Oppvekst- og nærmiljø	Andelen ungdomsskoleelever som er fornøyd med lokalmiljøet, 21	69 %	>75%	50-75%	<50%
*Oppvekst- og nærmiljø	Andelen ungdomsskoleelever som er trygge når de ferdes i nærområdet sitt, 21	89 %	>90%	80-90%	<80%
Barnehage	Barn med barnehageplass (Andel barn i barnehage i forhold til barn i barnehagealder), 23	91,5 %	>95%	90-95%	<90%
Barnehage	Barn per årsverk i kommunale barnehager, plassering på kommunebarometer, 23	209.plass	<150.plass	150-200.plass	>200.plass
Barnehage	Andel kommunale barnehager som oppfyller pedagognormen, 23	33,3 %	100%	80-100%	<80%
Barnehage	Andel heltidsansatte	52,9 %	>75%	50-75%	<50%
Grunnskole	Andel elever fra kommunen som har fullført og bestått videregående skole innen fem år , plassering på kommunebarometer, 23	154.plass	<100.plass	100-150.plass	>150.plass
Grunnskole	Grunnskolepoeng (10. trinn) , plassering på kommunebarometer, 23	139.plass	<100.plass	100-150.plass	>150.plass
Grunnskole	Andel heltidsansatte	55,4 %	>75%	50-75%	<50%
Barnefattigdom	Andel barn under 18 i familier som mottok sosialhjelp, 23	12,1 %	<7%	7-10%	>10%
Helsetjenester	Andel hjemmebesøk hos nyfødte innen to uker etter hjemkomst, 23	77,6 %	>90%	90-70%	<70%
Helsetjenester	Brukarar av primærhelsetenesta som følgje av psykiske lidningar eller symptom. Pr 1000 innb., 0-74 år (kommunehelse 2021)	176	154	154-169	>169
Pleie og omsorg	Andelen årsverk i pleie- og omsorgstjenesten med fagutdanning (plassering på kommunebarometer), 23	136.plass	<100.plass	100-200.plass	>200.plass
Pleie og omsorg	Andel heltidsansatte	36,5 %	>75%	50-75%	<50%
Pleie og omsorg	Andel innbyggere 80år og over som bruker hjemmetjenester (%), 23	29,6 %	>40%	40-30%	<30%
Pleie og omsorg	Andel innbyggere 80 år og over med institusjonsopphold (%), 23	9 %	<5%	5-10%	>10%
Sosialtjenester	Andel mottakere 18-24 år som har mottatt økonomisk sosialhjelp (%), 23	9,5 %	<4%	4%-6%	>6%
Barnevern	Antall ansatte i barneverntjenesten som tilfredsstillt kompetansekravet (plassering på kommunebarometer),23	50.plass	<100.plass	100-200.plass	>200.plass

Tabell 7 - VI – styringsindikatorer

\*Siste tilgjengelige Ungdata undersøkelse for Midt-Telemark.

#### 4.4 Framtida – innovativt, smart og grønt Midt-Telemark

Mål og strategier for satsingsområdet:

Mål	Strategi
4.1 Midt-Telemark har ein innovativ landbr.nær. som	4.1.1 Legge til rette for samarbeid mellom relevante kompetansemiljø, komm. og næringa
	4.1.2 Praktiserer eit strengt jordvern

	<b>aukar verdiskapinga i landbruket i planperioden</b>	4.1.3	Legg til rette for eit levande miljø og tydeleg profil innanfor frukt- og bær dyrking og vidareforedling
<b>4.2</b>	<b>Midt-Telemark komm. har eit miljømessig ansv. forbruk og prod. og red. klimagass-utsl. i tråd med nasj. mål</b>	4.2.1	Arbeider systematisk for å redusere direkte og indirekte klimagassutslipp
		4.2.2	Prioriterer vedlikehald av eksisterande bygg og anlegg
		4.2.3	Baserer utbyggingsprosjekt på framtidretta energiløysingar og materialbruk
		4.2.4	Miljøsertifiserer kommunale verksemder
<b>4.3</b>	<b>Midt-Telemark har eit kompakt utbyggingsmønster som legg til rette for klimavenleg transp.</b>	4.3.1	Lokaliserer kontorarbeidsplassar, detaljhandel og publikumsretta funksjonar til region- og lokalsenter
		4.3.2	Sikrar infrastruktur for mjuke trafikantar ved alle utbyggingar og langs hovudvegane
		4.3.3	Lokaliserer større bustadområde i tilknytning til region- og lokalsentra med skule og tenestetilbod
		4.3.4	Samarb. med overordna mynde om samordna areal- og transp.planlegging
		4.3.5	Fortetter med bustad og næring innanfor eks. sentrumsavgrensing i region- og lokalsenter
		4.3.6	Utviklar kollektivtilbodet langs sentrale akser og bygger opp under Sørlands- og Bratsbergbanen
<b>4.4</b>	<b>Midt-Telemark har attraktive, verdifulle og tilgjengelege natur- og friluftsområde</b>	4.4.1	Kartlegg naturmangfald og friluftsområde
		4.4.2	Sikrar verdifullt naturmangfald og viktige friluftsområde i arealplanar
		4.4.3	Legg til rette i arealplanar for ein samanhengande «kyststi» langs Norsjø og Bøelva
<b>4.5</b>	<b>Kommune, næringsliv og utdanningsinstitusjonar stimulerer saman til innovasjon og nyskaping</b>	4.5.1	Samarbeider med næringsliv, USN og skular om digitalisering, forskning, innovasjon og grøn næringsutvikling
		4.5.2	Tar i bruk teknologi som bidrar til tenesteinnovasjon og effektive tenester
		4.5.3	Bidrar til nyskaping og produktivitet gjennom innovative anskaffingar
<b>4.6</b>	<b>Midt-Telemark har god beredskap for å foreb. og handtere alvorlege hendingar og klimaendringar</b>	4.6.1	Integrerer omsyn til klimaendringar i all fysisk planlegging
		4.6.2	Kartlegg risiko for flaum og skred
		4.6.3	Sikrar og vidareutviklar blågrøne strukturar som kan handtere ekstremnedbør

Tabell 8 - FRAMTIDA - mål og strategier

#### Styringsindikatorer for satsingsområdet:

Kategori/område	Styringsindikator	Siste status	Målverdi	Nær mål	Under mål
Klimaansvar/ansvarlig drift	Endring, totale klimagassutslipp i kommunene siste fire år (plassering på kommunebarometer), 23	152. plass	<100. plass	100-200. plass	>250. plass
Klimaansvar/ansvarlig drift	Andel av vannet som går tapt pga lekkasjer (plassering på kommunebarometeret), 23	201.plass	<200.plass	200-250.plass	>250.plass
Klimaansvar/ansvarlig drift	Andel husholdningsavfall levert til gjenvinning og biogassprod. (plass. på kommunebarometeret), 23	101.plass	<180.plass	180-250.plass	<250.plass
Beredskap	Kommunens beredskapsorganisasjon har øvd i henhold til krav i forskrift om kommunal beredskapsplikt	Ja	Ja	-	-
Beredskap	ROS-analyser er fulgt opp	Under revidering	-	Ja	-
Beredskap	Beredskapsplanen er revidert	Ja	Ja	-	-

Tabell 9 - FRAMTIDA - styringsindikatorer

## 5. Driftsbudsjettet 2025 – 2028

### 5.1 Regjeringens kommuneopplegg for 2025

Regjeringens forslag til statsbudsjett ble lagt fram 7. oktober. Veksten i kommunenes frie inntekter er beregnet til 5,15 mrd, som skal dekke 2,5 mrd i demografikostnader. Mindrekostnader i pensjon på 0,45 mrd. dekker i stort satsinger innenfor veksten i frie inntekter. Dette gir en realveksten i *frie inntekter* for kommunene på 2,7 mrd.kr, som gir økt handlingsrom for kommunene i 2025. Det bemerkes likevel fra kommunedirektøren at handlingsrommet i 2024 er negativt for storparten av kommunene i landet, slik at veksten i 2025 i første omgang vil dekke gjøre underdekningen i 2024 mindre.

Ved beregning av realvekst i kommunesektorens inntekter for 2025 er det lagt til grunn en kostnadsvekst (deflator) på 4,1% (fordelt med 4,5 % som årslønnsvekst og 3,5 % som prisvekst).

#### Skatteøren

Regjeringen foreslår at den kommunale skatteøren (kommunen sin del av skatteinntektene) for personlige skattytere for 2025 økes med 1,8 prosentpoeng til 12,75 %. Denne justeringen har sammenheng med et makroøkonomisk styringsmål om at skatteinntektsandelen (inkl. eiendomsskatt) skal utgjøre 40 pst. av de samlede inntektene. Denne endringen kommer som følge av en forventning om svikt i skatteinntektene i 2024 for kommunene samlet.

#### Frie inntekter

I kommunedirektørens budsjettframlegg for 2025 er frie inntekter (ordinær skatt, skjønnsmidler og rammetilskudd) satt til 846,2 mill. kr, som er 4, mill. kr høyere enn i beregningene fra KDD. Oppgaveendringene over rammetilskuddet omfatter følgende innlemminger, korreksjoner og regelendringer:

(Beløpet i hver av linjene viser kommunens andel av den enkelte korreksjonen (fordelt etter aktuell delkostnadsnøkkel) – og kan brukes i beregningen/dokumentasjonen av rammeendringer for aktuelle tjenestoområder.)

	Makro	Midt-Telemark
<b>Samlet korreksjon i rammetilskuddet 2025 (1000 2024-kr)</b>	<b>3 254 039</b>	<b>5 973</b>
Statlige og private skoler endring elevtall	-130 749	-265
Gratis timer i SFO	1 111 984	2 252
Gevinstuttak ny prøve/eksamensløsning	-5 621	-11
Overgangsordning for spesialiserte fosterhjem	8 534	20
Økt minsteytelse kvalifiseringsstønad	17 177	36
Økte utgifter til sosialhjelp	31 230	65
Ny opplæringslov	60 700	123
Pensjon for fosterforeldre	63 500	152
Voksent vaksinasjonsprogram	198 300	413
Redusert makspris barnehage	1 606 679	2 803
Nominell videreføring makspris barnehage	173 570	303

Endring i tabell C – Saker knyttet til barnehage	71 194	0
Teknisk korreksjon	47 541	83

**Tabell 10 - Samlet korreksjon i rammetilskuddet**

## 5.2 Driftsbudsjettet

### 5.2.1 Forutsetninger for kommunens budsjett 2025

#### *Rammetilskudd*

Kommunedirektørens budsjettfremlegg bruker KS-modell for beregning av skatt og rammetilskudd. Det er lagt til grunn et innbyggertall på 11 091 pr. 1.1.2025.

#### *Pensjonskostnader*

Pensjonskassenes prognoser for 2025 er lagt til grunn for beregning av pensjonspremie, pensjonskostnad, premieavvik og amortisering av premieavvik. Kommunen har to pensjonsleverandører. Statens pensjonskasse (SPK) for pedagogisk personell og KLP for resten av arbeidstakerne.

#### *Nettorammer*

Sektorenes budsjetter blir vedtatt på nettoramme (utgifter - inntekter = netto). For sektorene medfører dette at de blir ansvarliggjort i forhold til den totale disponering av sine ressurser. Økte inntekter kan finansiere økt ressursbruk og tilsvarende kan lavere kostnader omprioriteres til andre innsatsområder innenfor samme sektor.

#### *Lønns- og priskompensasjon*

Deflator er et teknisk begrep som uttrykker summen av lønns- og prisvekst. For 2025 er anslag på deflator 4,1 % hvorav lønnsveksten er anslått til 4,5 %. Prisvekst på varer og tjenester er anslått til 3,5 %.

Det totale driftsbudsjettet er kompensert for lønnsoppgjør 2025 med kr 16 mill. Lønnsoppgjørspotten er budsjettert i sektor 6 (felles finansiering), bortsett fra for de interkommunale samarbeidene, som har egne avsetninger i sin ramme. Lønnsputten blir budsjettert ut på de ulike driftssektorene i 2025 når lønnsoppjøret er kjent.

#### *Driftsvolumet*

Budsjettrammene for 2025 bygger på rammene fra 2024, justert for det forventede driftsresultatet i 2024, innsparingstiltak og endringer i statsbudsjettet. De viktigste driftstiltakene i hver sektor beskrives i kapittel 6.

Driftsvolumet påvirkes av utviklingen i frie inntekter (rammetilskudd og skatt), renter og avdrag, fondsavsetninger, eiendomsskatt og inntekter fra ulike gebyrer og betalingssetser. Dette omtales nærmere i det følgende.

### 5.2.2 Gebyrer og betalingssetser

#### *Gebyrer*

Alle forslåtte investeringer er lagt inn i selvkostberegningene for vann og avløp.

Fra 2024 til 2025 foreslås en samlet gebyrøkning på rundt 2,0 %, hvor feiing øker mest i prosent med 13,1 %. Vann reduseres med 6,0 %.

I perioden 2023 til 2028 øker samlet gebyr med kr. 4.073,-, fra kr. 16.776,- i 2023 til kr. 20.849,- i 2028. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig gebyrøkning på 4,4 %.

Gebyreksemplene for vann og avløp er basert på et årlig vannforbruk på 120 kubikkmeter.

Gebyratsene er inkl. mva utenom feiing som er fritatt for mva.

Fondene er planlagt å føres mot 0 i løpet av 4-5 år.

Forslag til gebyrregulativ ligger vedlagt.

### *Betalingssatser*

Mange betalingssatser videreføres fra 2024 til 2025 med en justering som følger den kommunale deflatoren, altså prisveksten. Dette betyr at prisene holdes relativt stabile, kun justert for inflasjon.

Samtidig har noen betalingssatser blitt vurdert individuelt og prissatt direkte, noe som kan innebære større eller mindre justeringer, avhengig av tjenesten og kostnadsutviklingen. Dette gir kommunen fleksibilitet til å tilpasse prisene der det er mest nødvendig, samtidig som prisveksten håndteres helhetlig.

I forslag til betalingssatser som ligger vedlagt er priser med *kursiv* skrift justert manuelt, andre priser er justert med deflator.

En endring for året 2025 er at regjeringen har redusert maksprisen med helårseffekt i barnehagene fra 3.000 til 2.000 kroner per måned. Ny makspris er lagt inn i budsjett.

Det er foreslått en ny pris på matkostnader/kostpriser i de kommunale barnehagene. Det foreslåtte beløpet på kr 400 per måned innebærer en økning på kr 50 sammenlignet med dagens nivå, som har stått uendret på kr 350 siden 2016. Dersom økningen skulle følge konsumprisindeksen (KPI) fra 2016 til nå, ville kostnaden faktisk vært rundt kr 450 per måned. Dette betyr at den foreslåtte økningen til kr 400 er noe lavere enn en full KPI-justering, men representerer likevel en oppjustering som tar hensyn til inflasjon og stigende matvarepriser de siste årene.

Forslag til betalingssatser ligger vedlagt.

## 5.3 Obligatoriske oppstillinger med kommentarer

Bevilgningsoversikt - drift §5-4						Tall 1.000	
	Regnskap 2023	Opprinnelig budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	
Rammetilskudd	-441 724	-466 577	-488 671	-482 931	-482 349	-482 349	
Inntekts- og formuesskatt	-304 317	-323 170	-357 542	-365 520	-365 520	-365 655	
Eiendomsskatt	-40 036	-38 230	-49 901	-52 362	-53 346	-53 346	
Andre generelle driftsinntekter	-62 617	-51 679	-57 857	-44 126	-33 570	-26 722	
<b>SUM GENERELLE DRIFTSINNTEKTER</b>	<b>-848 695</b>	<b>-879 656</b>	<b>-953 971</b>	<b>-944 939</b>	<b>-934 785</b>	<b>-928 072</b>	
Sum bevilgninger drift, netto	827 145	821 907	876 782	866 418	864 586	862 825	
Avskrivninger	52 056	53 020	51 618	51 618	51 618	51 618	
<b>SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER</b>	<b>879 201</b>	<b>874 927</b>	<b>928 400</b>	<b>918 036</b>	<b>916 204</b>	<b>914 443</b>	
<b>BRUTTO DRIFTSRESULTAT</b>	<b>30 505</b>	<b>-4 729</b>	<b>-25 570</b>	<b>-26 903</b>	<b>-18 581</b>	<b>-13 629</b>	
Renteinntekter	-6 421	-6 500	-6 910	-6 910	-6 910	-6 910	
Utbytter	-20 583	-22 375	-11 538	-13 829	-15 634	-19 988	
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0	
Renteutgifter	33 674	40 815	51 738	47 862	44 145	41 447	
Avdrag på lån	46 096	45 079	46 699	46 699	46 699	46 699	
<b>NETTO FINANSUTGIFTER</b>	<b>52 767</b>	<b>57 019</b>	<b>79 989</b>	<b>73 822</b>	<b>68 300</b>	<b>61 248</b>	
Motpost avskrivninger	-52 056	-53 020	-51 618	-51 618	-51 618	-51 618	
<b>NETTO DRIFTSRESULTAT</b>	<b>31 217</b>	<b>-730</b>	<b>2 801</b>	<b>-4 699</b>	<b>-1 899</b>	<b>-3 999</b>	
Disponering eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0	0	0	
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0	
Avsetninger til bundne driftsfond	5 062	2 795	1 188	1 188	1 188	1 188	
Bruk av bundne driftsfond	-13 395	-2 065	-3 989	-3 989	-3 989	-3 989	
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0	
Bruk av disposisjonsfond	-2 442	0	0	0	0	0	
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	7 500	4 700	6 800	
<b>SUM DISPONERINGERELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT</b>	<b>-10 774</b>	<b>730</b>	<b>-2 801</b>	<b>4 699</b>	<b>1 899</b>	<b>3 999</b>	
<b>FREMFOØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR</b>	<b>20 442</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	

Tabell 11 - Bevilgning drift

### Drift fordelt på rammeområder

Tall i 1.000 kr			
Sektor nr.	Sektor navn	2025	2024
1	Stab	133 526	121 905
2	Oppvekst	330 856	310 902
3	Helse og mestring	328 337	314 460
4	Teknisk	73 155	63 216
<b>Sum fordelt på rammeområder</b>		<b>865 874</b>	<b>810 483</b>

Tabell 12- Drift fordelt på rammeområder



Økonomisk oversikt - drift §5-6	Tall i 1.000					
	Regnskap 2023	Opprinnelig budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028
Rammetilskudd	-441 724	-466 577	-488 671	-482 931	-482 349	-482 349
Inntekts- og formuesskatt	-304 317	-323 170	-357 542	-365 520	-365 520	-365 655
Eiendomsskatt	-40 036	-38 230	-49 901	-52 362	-53 346	-53 346
Andre skatteinntekter	-328	-290	-350	-350	-350	-350
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-62 289	-51 389	-57 507	-43 776	-33 220	-26 372
Overføringer og tilskudd fra andre	-263 009	-201 908	-216 638	-215 293	-211 643	-211 643
Brukerbetalinger	-41 483	-36 781	-40 218	-40 218	-40 218	-40 218
Salgs- og leieinntekter	-121 038	-127 696	-136 071	-136 074	-136 077	-136 080
<b>SUM DRIFTSINTEKTER</b>	<b>-1 274 225</b>	<b>-1 246 041</b>	<b>-1 346 898</b>	<b>-1 336 524</b>	<b>-1 322 724</b>	<b>-1 316 014</b>
Lønnsutgifter	610 093	633 756	658 760	653 690	653 187	653 147
Sosiale utgifter	147 477	171 638	179 658	178 212	178 180	178 169
Kjøp av varer og tjenester	401 450	313 782	354 348	349 601	348 457	346 750
Overføringer og tilskudd til andre	93 653	69 115	76 944	76 501	72 701	72 701
Avskrivninger	52 056	53 020	51 618	51 618	51 618	51 618
<b>SUM DRIFTSUTGIFTER</b>	<b>1 304 730</b>	<b>1 241 312</b>	<b>1 321 328</b>	<b>1 309 621</b>	<b>1 304 142</b>	<b>1 302 384</b>
<b>BRUTTO DRIFTSRESULTAT</b>	<b>30 505</b>	<b>-4 729</b>	<b>-25 570</b>	<b>-26 903</b>	<b>-18 581</b>	<b>-13 629</b>
Renteinntekter	-6 421	-6 500	-6 910	-6 910	-6 910	-6 910
Utbytter	-20 583	-22 375	-11 538	-13 829	-15 634	-19 988
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	33 674	40 815	51 738	47 862	44 145	41 447
Avdrag på lån	46 096	45 079	46 699	46 699	46 699	46 699
<b>NETTO FINANSUTGIFTER</b>	<b>52 767</b>	<b>57 019</b>	<b>79 989</b>	<b>73 822</b>	<b>68 300</b>	<b>61 248</b>
Motpost avskrivninger	-52 056	-53 020	-51 618	-51 618	-51 618	-51 618
<b>NETTO DRIFTSRESULTAT</b>	<b>31 217</b>	<b>-730</b>	<b>2 801</b>	<b>-4 699</b>	<b>-1 899</b>	<b>-3 999</b>
Disponering eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0	0	0
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	5 062	2 795	1 188	1 188	1 188	1 188
Bruk av bundne driftsfond	-13 395	-2 065	-3 989	-3 989	-3 989	-3 989
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-2 442	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	7 500	4 700	6 800
<b>SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT</b>	<b>-10 774</b>	<b>730</b>	<b>-2 801</b>	<b>4 699</b>	<b>1 899</b>	<b>3 999</b>
<b>FREMFORØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR</b>	<b>20 442</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Tabell 13 - Økonomisk oversikt

## 5.4 Frie inntekter

### Rammetilskudd og skatt

Frie inntekter (skatt og rammetilskudd) satt til kr 846,2 mill i 2025. Nivået på de frie inntektene i planperioden følger prognosemodellen.

Rammetilskuddet inneholder ordinært skjønn på kr 2,6 mill i 2025. Det er ikke budsjettet med skjønnsmidler fra 2026-2028.

### Eiendomsskatt

#### Bolig og fritidseiendommer

Midt-Telemark kommune har eiendomsskattesats for boliger og fritidseiendommer på 3,5 promille. Maksimalsatsen på 4,0 promille er lagt inn i budsjettforslaget fra kommunedirektøren med virkning fra 1. januar 2025.

#### Generell skattesats/næring

Den generelle eiendomsskattesatsen i Midt-Telemark kommune er 4,6 promille i 2024, med en maksgrænse på 7 promille. Kommunestyret kan øke satsen for næringseiendom med inntil 1 promille per år.

I budsjettforslaget er følgende satser foreslått:

- 2025: 5,6 promille
- 2026: 6,6 promille
- 2027 og 2028: 7,0 promille

#### *Andre generelle driftsinntekter*

Kommunen har budsjettert med 55,4 millioner kroner i integreringstilskudd for 2025. Tilskuddet reduseres gradvis gjennom økonomiplanperioden, og i 2028 er det satt til 24,2 millioner kroner, en samlet nedgang på 31,2 millioner kroner fra 2025 til 2028. Beløpet er usikkert på grunn av krigen i Ukraina.

## 5.5 Finansinntekter og finansutgifter

#### *Renteinntekter og utbytte*

Det forventes 6,9 mill i renteinntekter (bankkonti) for 2025. Rentenivået har økt det siste året samtidig som vi forventer lite innestående midler deler av året.

Forventet utbytte i 2025 er kr 11,5 mill fra Telemark Energi, Midt-Telemark Kraft og IRMAT. Dette er en betydelig nedgang fra fjoråret da vi budsjetterte med kr 22,4 mill.

I forslag til økonomiplan er følgende utbytte budsjettert:

- 2026: 13,8 mill
- 2027: 15,6 mill
- 2028: 20 mill

Utbytteprognosen fra Telemark Energi AS og Midt-Telemark Kraft er mottatt fra styreleder i Telemark Energi AS.

#### *Renteutgifter*

Beregning av renteutgifter i 2025 tar utgangspunkt i forventet gjeldsnivå ved utgangen av 2024. Det legges til grunn at nye låneopptak fra 2026 tilsvarer nivået på avdragene. Rentenivået som er lagt til grunn er hentet fra gjeldsforvalter.

Budsjettrentene er tilpasset de ulike låneproduktene til Midt-Telemark kommune og følger anbefalte råd fra vår gjeldsrådgiver (Bergen Capital Management).

Budsjettrenteestimat	2025	2026	2027	2028
Budsjettrente lengre lån	4,78 %	3,99 %	3,57 %	3,57 %
Budsjettrente korte lån	4,53 %	3,74 %	3,32 %	3,32 %
Budsjettrente Nibor	4,28 %	3,49 %	3,07 %	3,07 %
Budsjettrente PT rente	4,88 %	4,09 %	3,67 %	3,67 %
Budsjettrente Husbanken	4,29 %	3,50 %	3,09 %	3,09 %

Tabell 14 – Budsjettrenteestimat i prosent

Tall i 1.000

	2024	2025	2026	2027	2028
Prognose renteutgifter *	39 015	46 938	43 062	39 345	36 647

Tabell 15 - Budsjettrenteestimat. Tall i tusen

\* Renteutgiftene er korrigeret med renteinntekter fra startlån på om lag kr 4,8 mill fra 2025.

Reduserte renteutgifter i økonomiplanperioden skyldes i hovedsak lavere budsjettrenter. Sammenliknet med budsjett 2024 øker renteutgifter med kr 7,9 mill i 2025.

#### Avdrag

Midt-Telemark kommune setter av kr 46,7 millioner årlig til avdrag i økonomiplanperioden.

Det er lagt til grunn et lånebehov tilsvarende årlig avdrag på kr 46,7 mill fra 2026.

Som følge av dette legges følgende gjelds- og avdragsprofil til grunn i økonomiplanperioden:

Tall i 1.000

	2024	2025	2026	2027	2028
Gjeld 1.1	963 230	995 447	948 748	948 748	948 748
Nytt låneopptak	77 400		46 699	46 699	46 699
Avdrag	45 183	46 699	46 699	46 699	46 699

Tabell 16 - Gjelds- og avdragsprofil i planperioden

#### Netto finans i % av driftsinntektene

Midt-Telemark kommune har vedtatt et finansielt måltall for rente- og avdragsbelastning i % av driftsinntekter. Dette nøkkeltallet viser summen av renter og avdrag i prosent av brutto driftsinntekter. Nøkkeltallet skal vise hvor stor andel av driftsinntektene som er bundet opp i finans, i hovedsak tilbakebetaling av lån. For å oppnå et moderat handlingsrom bør dette måltallet ligge mellom 5 % - 10 % av driftsinntektene.

I budsjettet for 2025 utgjør dette måltallet 7,2 %. Hovedgrunnen til dette er relativt lavt rentenivå. Måltallet bedres noe i økonomiplanperioden.

#### Disposisjonsfond i % av driftsinntektene

Disposisjonsfond er oppsparte midler som fritt kan benyttes til finansiering av drifts- eller investeringsutgifter. Midt-Telemark kommune har fastsatt et nivå på disposisjonsfondet mellom 5 % - 10 % av driftsinntektene for å ha et moderat handlingsrom. Kommunen har ikke disposisjonsfond ved utgangen av 2024. For at Midt-Telemark skal kunne oppnå en bærekraftig økonomi må dermed

kommunestyret sette i verk et konkret langsiktig arbeid der målet må være en betydelig reduksjon av driftsnivået.

#### *Netto avsetning til fond*

Midt-Telemark kommune har ikke midler på disposisjonsfond pr 1/1-25. For å bygge et økonomisk handlingsrom skulle kommunen satt av mye midler til disposisjonsfond i økonomiplanperioden 2025-2028. Kommunen har dessverre for høyt driftsnivå til at dette lar seg gjennomføre.

#### *Til finansiering av investeringer*

Kommunen tar ikke opp nytt lån i 2025 for å finansiere investeringer. Investeringene i 2025 finansieres med ubrukte lånemidler, tilskudd og beregnet momskompensasjon. Egenkapitaltilskuddet til KLP finansieres med kapitalinntekter. Momskompensasjonen utgjør kr 4,7 mill.

#### *Sum bevilgninger drift*

Dette er den samlede bevilgningen til sektorområdene, vist i kapittel 5.3. Rammen for 2025 tar utgangspunkt i rammen for 2024 justert med kostnads- og inntektsendringer. Lønnsoppgjøret for 2025 er budsjettert på felles finansiering og vil bli overført driftssektorene når lønnsoppgjøret for 2025 er ferdig behandlet. Rammen for lønnsoppgjør 2025 er kr 16 mill.

#### *Netto driftsresultat i % av driftsinntektene*

Netto driftsresultat kan benyttes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk (disposisjonsfond), og gir dermed en indikasjon på kommunens økonomiske handlefrihet. Midt-Telemark kommune har et høyt investeringsnivå. Dette tilsier at netto driftsresultat bør være høyere enn 1,75 prosent, og måltallet er satt til mellom 1,75 % - 2,0 % for å oppnå et moderat handlingsrom. Midt – Telemark kommune budsjetterer med negativt netto driftsresultat på kr 2,8 mill i 2025, gitt at rammekuttet på kr 63,5 mill blir gjennomført fullt ut.

Måltallet netto driftsresultat i % av driftsinntektene viser -0,2 %, noe som gir oss lite handlingsrom.

## 5.6 Utvikling i økonomiplanperioden

Økonomien til Midt-Telemark er særdeles krevende. Utgiftsnivået er for høyt i forhold til inntektene og det er ikke penger på disposisjonsfondet. De finansielle måltallene er ikke positive.

Det jobbes aktivt med tiltak for å redusere driftsnivået i de fire sektorene. Dette arbeidet må fortsette og det må intensiveres. KOSTRA-tall og andre måltall viser at vi har et potensiale for reduksjon innenfor flere fagområder. Det er knyttet stor usikkerhet til om foreslåtte tiltak er realistiske.

Det er foreslått å øke eiendomsskatten til maksimalt nivå i økonomiplanperioden.

I Midt-Telemark kommune er det i 2025 budsjettert med 64 % av driftsutgiftene til lønn. For tjenestoområder som har en statlig bemanningsnorm, er det krevende å justere bemanningen på kort sikt. For øvrige områder må vi vurdere bemanningen og tjenestenivå for å kunne få til en bærekraftig økonomi.

Finansutgiftene reduseres i planperioden. Rentenivået er på vei ned og dette er innarbeidet etter prognose fra finansforvalter. Renteutgiftene øker med om lag kr 7,9 mill fra 2024 til 2025, men går ned fra året 2026.

I økonomiplanen ligger det inne investeringer for kr 270,5 mill i økonomiplanperioden (inkludert årlig beløp til egenkapitaltilskudd KLP). Av dette utgjør 64,1 mill til VAR-investeringer.

Det er budsjettet med kr 11,5 mill i utbytte i 2025. Deretter er det lagt til grunn ett utbytte på kr 13,8 mill i 2026, 15,6 mill i 2027 og 20 mill i 2028.

Økonomiplanen for 2025-2028 er i balanse, men den økonomiske situasjonen er særdeles krevende. Vi har rammekutt i hver sektor og disposisjonsfondet er tomt.

En kommune med god økonomistyring kjennetegnes ved balanse i løpende drift, ikke for høy lånegjeld og reserver i disposisjonsfond. I intensjonsavtalen for Midt-Telemark kommune er det nedfelt at den nye kommunen skal få «Meir solid økonomi for å takle økonomiske svingingar». Midt-Telemark kommune har vedtatt finansielle måltall. Gjennomgangen i dette dokumentet viser at vi ligger langt unna disse måltallene i planperioden.

## 6. Sektorenes økonomi og satsingsområder

### 6.1 Stab / Assisterende rådmann

- 89 årsverk
- 120 folkevalgte
- 4 enhet + Nome og MTK IKT, NAV Midt-Telemark og Nome, Telemark innkjøpsamarbeid
- 20-25 lærlinger
- Ca 320 elever i kulturskolen

#### 6.1.1 Om Sektoren

Stab ivaretar overordnet ansvar for økonomi- og personalforvaltning, kommunalt arbeidsgiveransvar for alle ansatte, dokumentsender, kontrollfunksjoner, innbyggerdialog, kultur, planarbeid og folkehelse.

#### 6.1.3 Kommuneplanens handlingsdel - Prioriterte oppgaver i 2025

Mål	Strategi	Tiltak	Drift/inv	2025	2026	2027	2028
<b>1</b>	1.1	Frivilligstrategi/ kontingentkasse	Drift	x	x	x	x
	1.1.4	Handlingsplan digitalisering Gjennomfør konkrete tiltak	Drift	x	x	x	X
<b>3</b>	3.1.1	Strategi for heltidskultur. Deltagelse evaluering Tørn - Videreutvikle ut i organisasjonen	Drift	x	x		
	3.1.1	Redusert sykefravær. Bruk av ledelsesverktøy. (people@work)	Drift	x	x	x	
<b>3.2</b>	3.2.3	Talenthuset – tiltak for ungdom opp til 30 år	Drift	x	x	x	X
<b>3.3</b>	3.3.2	Videreutvikle Gullbring som en arena for kultur og folkehelse	Drift	x	x	x	X
	3.3.3.	Opplevelseskortet til barnefamilier	Drift	x	x	x	X

Tabell 17 - Prioriterte områder STAB

### 6.2 Oppvekst

- Aktive årsverk 309 (pr september 2024)
- 10 enheter + stab
- 5 skoler (4 offentlige og 1 privat),
- 1229 elever i skolen
- Senter for kvalifisering og inkludering (SKI), inkl læringscenteret som har 100 elever

- 8 barnehager (3 kommunale og 5 private). Gvarv og Hørte er delt opp i to fra 01.01.23. Dette grunnet endring i lovverk.
- Ca 475 barnehagebarn
- Nome og Midt-Telemark PPT
- Nome og Midt-Telemark barnevernstjeneste

### 6.2.1 Om sektoren

- Sektoren omfatter grunnskoler 1.-10. trinn, kommunale og private barnehager, barnevern, PPT og Senter for kvalifisering og inkludering (SKI).
- Håndterer finansieringen av private barnehager i samsvar med nasjonale regler
- Vedtar og finansierer kjøp av skoleplasser og eventuelle spesialpedagogiske tiltak/individuell tilrettelagt opplæring til elever som hører hjemme i Midt-Telemark kommune, men som får skoletilbudet sitt i annen kommune.
- Vedtar og finansierer spesialpedagogiske tiltak/individuell tilrettelagt opplæring for barn som hører hjemme i Midt-Telemark kommune, men som har barnehagetilbudet sitt i annen kommune eller i private barnehager.
- Nome og Midt-Telemark PPT gir tjenester etter opplæringsloven til barn, unge og voksne med særskilte behov i Midt-Telemark kommune.
- Barnevernstjenesten skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg i rett tid. Tjenesten skal også bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår. Sektoren skal finansiere nødvendige barnevernstiltak
- SKI, har ansvar for mottak og opplæring av flyktninger, og andre som har krav på norskundervisning.

#### *Flyktingetjenesten:*

De to siste årene er det bosatt 185 personer. Totalt vil man da ha ansvar for 315 personer. Budsjettet for 2024 var lagt til grunn for å bosette 75 personer

Tjenesten har nå gode forutsetninger for å ivareta mottak av rundt 75 flyktninger pr. år, noe som er det samme som tidligere Bø og Sauherad kommune bosatte til sammen før sammenslåingen. Vi har ansatte med god kompetanse i begge avdelingene, læringscenter og integrering. I 2024 har vi bosatt mange Ukrainere, som har midlertidig opphold et år av gangen, på bakgrunn av kollektiv oppholdstillatelse, men også en del overføringsflyktninger, som har innvilget asyl.

Det er viktig slik at flere kommer raskere ut i arbeid eller utdanning, derfor er undervisningen ved læringscenteret lagt drastisk om, med mere arbeidsnorsk og praksis. I tillegg er grunnskole for voksne lagt om. Nå får de FOV, som er forberedende opplæring for voksne. FOV er delt i 4 moduler, som gir samme kompetanse som grunnskole. Kommunen får integreringstilskudd og norsktilskudd for å kunne utføre bosettingen.

Utfordringer for tjenesten er å skaffe nok praksisplasser. Vi har også et sterkt ønske om å ha hele tjenesten under samme tak. I dag er vi fordelt på to bygg og en brakke.

#### *Barnevernstjenesten*

- Barnevernsreformen/Oppvekstreformen som trådte i kraft 01.01.2022 ga kommunene et økt finansieringsansvar for barnevernstiltak. Det vil si et fullt økonomisk ansvar for ordinære fosterhjem, og økte kommunale egenandeler for bruk av spesialiserte hjelpetiltak, spesialiserte fosterhjem, institusjon og akutttiltak.

- Reformen gir kommunen økte utgifter da barneverntjenesten selv må skaffe spesialiserte fosterhjem, da Bufetat ikke har bistandsplikt. Spesialiserte fosterhjem må kjøpes fra private aktører, som er svært kostbart for kommunen.
- 20% ressurs, i forhold til tidlig innsats og forebyggende arbeid

### Særlige utfordringer

Reformen innenfor barnevern har ført til særlige utfordringer knyttet til økonomi. Egenandeler har mer en fordoblet seg, og enkelte tiltak må tjenesten sørge for å skaffe selv, blant annet spesialiserte fosterhjem. På nasjonalt nivå er det en utfordring med rekruttering av fosterhjem, noe også vår tjeneste merker. Det betyr at barn blir boende lenge i beredskapshjem, noe som er svært uheldig for det enkelte barn, men også svært kostbart for kommunen. Tjenesten opplever også at en stor andel av sakene som kommer inn, har en annen kulturell bakgrunn. Denne gruppen strever med å være gode nok foreldre for sine barn, samt at man mangler gode tiltak som passer for denne målgruppen.

### Skole

I august ble det innført ny opplæringslov. Denne er under implementering i skolen. Opplæringsloven kan få konsekvenser på budsjett. Situasjonen i skolene er de siste årene endret. Det er flere elever med behov for tilrettelegging

- Behovet for individuelt tilrettelagt opplæring (ITO) etter sakkyndige vurderinger og ivaretagelse av et trygt og godt skolemiljø kan øke behovet for mer personal.
- Flere av elevene skal inn i den ordinære undervisningen, behov for økt grunnbemanningen.
- Ny opplæringslov har føringer ang kvalifisert personell til ITO
- Skolestrukturen i kommunen vanskeliggjør utnyttelsen av kvalifisert personell både til kompetansekrav for ordinær undervisning, intensiv opplæring og i Individuell tilrettelagt opplæring
- Situasjonen i skolen er utfordrende, da vi sliter med rekruttering av lærere.
- Det er få vikarer å oppdrive og de som finnes er ikke faglærte.
- Redusert foreldrebetaling i SFO, gir mindre inntekt samtidig som flere benytter seg av tilbudet, noe som fører til økt bemanning.

I budsjettet er det gjort kutt på enkeltposter samt i stillinger for å imøtekomme noe av merforbruket i sektoren.

### Barnehage

De samme utfordringene gjelder for barnehage, hva angår ansatte og vikarer. Sektoren jobber med implementering av § 41-43 trygt og godt barnehagemiljø

- Antall dispensasjoner fra utdanningskravet er økende. Det er vesentlig å følge pedagogkrav, jamfør kommunebarometeret.
- Tidlig innsats er viktig for å forebygge utfordringer.
- Ansettelse av spesialpedagoger som er knytt til hver av de tre kommunale barnehagene ivaretar alle sakkyndige vurderinger.

### Praktisk pedagogisk tjeneste (PPT)

- Ser på muligheten for å utvide samarbeidet til å også omhandle Seljord kommune. Det blir gjort et grundig arbeid for å få en jevn økonomisk fordeling mellom de evt. Tre kommunene. Et evt samarbeid vil ikke føre til merkostnad for Midt-Telemark kommune.



## Oppsummering

Budsjettet for sektoren er krevende og drives mot et merforbruk i de fleste enhetene. PPT, SKI og barnehagene ser ut til å klare budsjett.

Budsjettet for deler av sektoren er krevende i og med at drifta av sektoren i hovedsak går fra sommer til sommer, mens budsjettet går fra nyttår til nyttår. Flere av tiltakene rettet mot barn og elever i barnehage og skole følger slikt sett et annet årshjul enn budsjettåret. Det gjør at tiltakene i hovedsak får en halvårsvirkning (5/12 og 7/12), det være seg budsjettøkninger eller budsjettreduksjoner. Hverdagen i skole og barnehage endres vesentlig i august. Da både elevtall og enkeltvedtak får store konsekvenser for enhetene.

Om en sammenligner med meldt behov er rammen for sektoren i budsjettet for 2025 lavere enn hva tjenestene meldte inn som ønsket ramme.

Kostra-tallene viser at sektoren driver barnehagene under landsgjennomsnittet. Skolene noe over landsgjennomsnittet generelt og spesielt hva angår drift. Barnevern over gjennomsnitt, dette fordi flere familier trenger støtte av tjenesten.

### 6.2.3 Kommuneplanens handlingsdel

Omstillingsarbeidet fortsetter. Gjennom videreutvikling av gode og solide samarbeidsplattformer skal vi finne ytterligere tiltak og gode løsninger som skal effektivisere sektoren.

#### Prioriterte områder i 2025

Mål	Strategi	Tiltak	Drift/inv	2025	2026	2027	2028
<b>1.1</b>	1.1.2	Ungdomsrådet er en del av den ordinære politisk prosessen og høres i alle relevante saker.	Drift	x	x	x	x
	1.1.5	Videreutvikle samarbeidet med Ung Arena og skolene.	Drift	x	x	x	x
<b>1.3.</b>	1.3.2	Styrker samarbeidet med foreldreutvalga i skole og barnehage i spørsmålet som berører barnas hverdag. Opprette et KFU – kommunalt foreldreutvalg.	Drift	Oppst art KFU	x	x	x
<b>3.1</b>	3.1.2	LBU og ressursgruppa barn og unge som koordinerer tverrfaglige samhandling der det er naturlig. 6 møter i året.	Drift	x	x	x	x
	3.1.3	Revidering og av plan for digitalisering i skolen.	Drift	x	x	x	x

<b>3.2</b>	3.2.1.	Delta i desentralisert kompetanseutvikling i skolen, Regional kompetanseutvikling i barnehagen, samt Kompetanseløftet for spesialundervisning i barnehage, skole og PPT. Noe av dette i samarbeid med Nome.	Prosjekt	x	x	x	
	3.2.2	Arbeide systematisk med det psykososiale læringsmiljøet i barnehage, skole og SFO.  Ressurspersoner fra alle enheter i sektoren deltar i satsningen "Sammen mot".	Drift/ Prosjekt	X	X	X	X
	3.2.4.	Implementere prosjektet "Se meg" - en modell for systematisk og tidlig identifikasjon av utsatte barn og unge	Drift	Settes i drift	x	x	x
	3.2.4.	Fortsette implementeringsarbeidet i skolene med "Barn som utfordrer"	Drift	x	x	x	x
	3.2.4.	Omorganisering av spesialpedagogisk hjelp i barnehage	Drift	x	x	x	x
	3.2.5.	Ha lærlinger i skole og barnehage	Drift	x	x	x	x
	3.2.6.	Klar oversikt over behovet for barnehageplasser og skole areal i kommunen.	Drift	x	x	x	
	3.2.7.	Videreføre og styrke arbeidet med overganger til barnehage og skole	Drift	x	x	x	x
<b>3.3</b>	3.3.1.	Sørge for å følge opp Nasjonale faglige retningslinjer for mat og måltider i skole og barnehage	Drift	x	x	x	x
	3.3.3.	Vektlegge utjamning av sosiale ulikheter ved utvikling av alle kommunale tjenester som for eksempel søskenmoderasjon i SFO, og	Drift	x	x	x	x

		godt og inkluderende foreldresamarbeid i barnehage og skole.					
	3.3.4.	Opprettholde tilbudet om barnebase på Gvarv skole og Bø skule. Dette for å ha et tilbud for mennesker med behov for kort- og langvarige og/eller koordinerte tjenester, med satsning på forebygging og lavterskel behandlingstilbud.	Drift	x	x	x	x
<b>3.5.</b>	3.5.3.	Kommunen som inkluderende arbeidsplass. Opprettholde språkpraksisplasser i barnehage og skole.	Drift	x	x	x	x
<b>4.2.</b>	4.2.1.	Barnehager og skoler jobber aktivt med målene i rammeplanen for barnehager og læreplanverket for skolene, i forhold til klima- og gassutslipp.	Drift	x	x	x	x

Tabell 18 - Prioriterte området Oppvekst

### 6.3 Helse og mestring

- Sektoren er organisert i 4 enheter og har en fagstab som pr. 2.tertial 2024 består av kommuneoverlege (50% stilling)
- Sektoren har pr. 2.tertial 2024 registrert 390 aktive årsverk
- Sektoren har pr. 2.tertial 2024 registrert følgende ledere: 1 kommunalsjef, 4 enhetsledere og 19 avdelingsledere (med personal, økonomi og fagansvar)
- 82 institusjonsplasser fordelt på 2 sykehjem (demens, somatikk, korttidsplass og KAD plasser)
- 16 heldøgns omsorgsboliger primært definert for eldre (Furumoen)
- 89 omsorgsboliger primært definert for eldre
- 6 bofellesskap for mennesker med ulike funksjonsnedsettelse (totalt 39 boliger)

Vi skal ha en holdning der vi “tørre å tenke nye tanker”, “tørre å prøve ut nye ting” og “tørre å utfordre satte sannheter” og tåle at det kan være krevende å stå i for alle parter.

#### 6.3.1 Om sektoren

Sektoren sitt samfunnsoppdrag er oppsummert i helse- og omsorgstjenestelovens formålsparagraf. Denne styrer store deler av vår virksomhet og her står det blant annet at sektoren skal:

- forebygge, behandle og tilrettelegge for mestring av sykdom, skade, lidelse og nedsatt funksjonsevne
- fremme sosial trygghet, bedre levevilkårene for vanskeligstilte, bidra til likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer
- sikre at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig og til å ha en aktiv og meningsfylt tilværelse i fellesskap med andre,
- sikre tjenestetilbudets kvalitet og et likeverdig tjenestetilbud,
- sikre samhandling og at tjenestetilbudet blir tilgjengelig for pasient og bruker, sikre nødvendig opplæring av pasient, bruker og pårørende, samt sikre at tilbudet er tilpasset den enkeltes behov,
- sikre at tjenestetilbudet tilrettelegges med respekt for den enkeltes integritet og verdighet og
- *bidra til at ressursene utnyttes best mulig*

I tillegg har statsforvalter i sitt forventningsbrev til kommunene for 2025 pekt på en rekke konkrete forventninger til helse og mestringssektoren. Sektoren skal blant annet:

- sørge for tilstrekkelig opplæring av sine tilsette i sakshandsaming og tilhørende lovverk innanfor helse-, omsorg - og sosialområdet.
- prioritere folkehelsearbeid og det førebyggende arbeidet med fornyet styrke i 2025, for å sikre framtidig berekraft i helse- og omsorgstenestene
- følge opp og ta inn i sine planar: • dei samfunnsskaptene vilkåra for god helse • levevanar og førebygging av ikkje [1] smittsame sjukdommar • psykisk helse og livskvalitet • vern mot helsetruslar og rett til eit sunt miljø • kommunikasjon og innbyggjardialog • førebyggende arbeid i helse- og omsorgstenesta
- ta innsatsområda • helsefremmande og førebyggende psykisk helsearbeid • gode tenester der folk bo • tilbodet til personar med langvarige og samansette behov, inn i planane sine, og at innsats og tenestetilbod blir utvikla i tråd med føringane i planen.
- prioritere tverrfagleg førebyggende innsats og tilgjengelege lågterskeltilbod • arbeider førebyggende for at psykiske helseplager ikkje utviklar seg til å bli psykiske lidningar • sørger for at brukarar og pårørande får medverke i utforminga av tenestene, slik dei har rett til etter lova
- prioritere arbeidet med å førebygge psykiske helseplagar og utvikling av psykiske lidningar hos barn og unge. Kommunane skal og sikre systematisk medverking frå barn, unge og deira foreldre ved planlegging og utvikling av helsefremmande tiltak og psykiske helsetilbod til barn og unge i kommunen
- følgje opp måla i bu trygt heime reforma, og har et særleg fokus i planane sine på å legge til rette for at eldre som kan og vil skal kunne bu lengre heime
- bidreg aktivt inn i Helsefelleskapet med å utvikle samanhengande tenester på tvers av nivå og held fram med å utvikle tenestene til dei fire prioriterte pasientgruppene i helsefelleskapa: Barn og unge, personar med alvorlege psykiske lidningar og rusproblem, skrøpelege eldre og personar med fleire kroniske lidningar • tar i bruk teknologi og digitaliserer for å skape berekraftige helse- og omsorgstenester

Statsforvaltar peker også på to andre sentrale element:

- *«Lokale helse- og omsorgstenester og sosiale tenester bidreg til å styrke ei rekke av FNs berekraftsmål. Det primære er mål nr. 3 som skal sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder. God helse er ein grunnleggande føresetnad for menneskes høve til å nå det fulle potensialet sitt og for å bidra til utvikling i samfunnet. Å fremme desse måla kan komme i konflikt med økonomiske omsyn, men òg andre sosiale omsyn. For kommunane gjeld det å balansere best mogleg mellom dei store sosiale sektorane, innanfor dei økonomiske rammene. Her vil det altså vere tale om både økonomiske og politiske prioriteringar»*
- *«kjende med at fleire kommunar må avgrense tildelinga si av tenester til det absolutt lovpålagde, og at fleire reduserer tenestenivået sitt. Dette kan både vere ei ønskt dreining av tenesteform, men også på grunn av økonomi. Vi ser at fleire har kommunestyrevedtak som set ein standard for tenestenivå og tildeling. Vi vil presisere at det må gjerast ei individuell vurdering av kvar enkelt søkar sitt behov for tenester før det fattast ei avgjerd. Det krev god forvaltningskompetanse hos sakshandsamarane i kommunen, og at sakshandsamingsreglar blir følgde»*

Det er ingen tvil om at sektoren står i en særskilt krevende situasjon og har nå et utfordringsbilde å forholde seg til som vi aldri har sett før. Til det siste så gjelder ikke det bare Midt-Telemark, men noe hele landet påvirkes av. Helsepersonellkommissjonen, som skrev NOU`en «Tid for handling» (NOU 2023:4), skriver blant annet følgende

*«Den store personellveksten i helse- og omsorgstjenestene i senere år, i kombinasjon med fremtidig demografisk utvikling, innebærer at utviklingen i tjenestene ikke er bærekraftige. Helsepersonellkommissjonen foreslår tiltak på områdene; organisering og samhandling, oppgavedeling, arbeidsforhold og arbeidstid, utdanning og kompetanseutvikling, prioriteringer og digitalisering og teknologisk utvikling».*

*«Vi opplever et økende sprik mellom forventningene i befolkningen knyttet til omfang, kvalitet og utbredelse av helse- og omsorgstjenestene, og tjenestenes mulighet til å møte forventningene, som følge av personellmessige og finansielle begrensninger. Dette skaper frustrasjon blant alle involverte. En forutsetning for å utvikle en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste, er at de involverte – personellet, befolkningen og politikerne – har kunnskap om begrensninger og realiteter som utfordrer den offentlig finansierte helse- og omsorgstjenesten for hele befolkningen. Det er behov for en felles erkjennelse av tjenestenes realistiske omfang og kvalitet. Alle berørte parter må være med på dette; Stortinget, regjeringen, politikerne generelt, tilsynsmyndighetene, helseforetakene og kommunene, arbeidslivets parter, personellet, pasienter, brukere og pårørende.»*

Sektoren har de siste to årene tatt store steg i riktig retning i forhold til økonomien. Dette ser vi av KOSTRA-tallene der vi har nærmet oss andre sammenlignbare kommuner, men vi har fortsatt noe igjen på noen tjenesteområder. Sektoren er godt i gang med utviklingsarbeidet NOU' "Tid for handling" en peker på. I 2025 vil vi ferdigstille flere arbeidsprosesser som vi jobber sammen med de eksterne konsulentene PwC (PricewaterhouseCoopers). Oversikt over konkrete satsingsområder i 2025 og i økonomiplanperioden 2025-28 se tabellen under. Tabellen inkluderer ikke de ekstra innsparingstiltakene sektoren har foreslått i eget notat:

NOU «Tid for handling» sine hovedområder	Aktivitet i sektoren
Organisering og samhandling	<p>Jobbe videre med arbeidspakkene</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- drift og organisering av bofelleskapene (PwC), anslått innsparing -3.2 mill.</li> <li>- drift og organisering av institusjon, anslått innsparing -3.2 mill. på drift og -3.65 mill. På utleie av plasser.</li> <li>- drift og organisering av psykisk helsetilbud til innbyggerne i kommune (deltagelse i "det gode pasientforløp").</li> <li>- drift og organisering av legetjenestene (PwC), anslått innsparing -3 mill.</li> </ul> <p>Videreutvikle organisasjonsmodellen for hjemmesykepleien i Midt-Telemark, med utgangspunkt i målene som ligger i «Bu trygt heime reformen»</p> <p>Ta i bruk «felles venteliste» på hele fysioterapitjenesten i kommunen</p> <p>Starte opp «ambulant team» i Bo og mestringsenheten.</p> <p>Sammen med oppvekstsektoren videreutvikle arbeidet rundt lederteam barn og unge, ressursgruppen barn og unge, fagteam ungdom og</p>

	<p>SLT koordinator, med utgangspunkt i «Sammen Mot prosjektet» og ny temaplan for forebyggende arbeid mot omsorgssvikt og atferdsproblemer</p> <p>Delta aktivt i Helsefellesskapet i Telemark, for sammen med sykehus og kommunene i Telemark finne gode felles løsninger for å skape gode og effektive pasientforløp</p>
Oppgavedeling	Oppgavedeling vil være tema i alle arbeidspakkene framover og et viktig fokus innenfor alle tjenesteområder.
Arbeidsforhold og arbeidstid	Fortsette arbeidet med å implementere metodikken tjenestestyrt bemanningsplanlegging og utforske effekten av ulike varianter av arbeidstidsplanlegging i turnusavdelinger. Dette skal skje ute på de respektive avdelingene, i tett samarbeid med Turnusutvalget.
Utdanning og kompetanseutvikling	<p>Følge opp lederutviklingsprogrammet for lederne (med søkelys på temaene <i>godt og modig lederskap, endringsledelse og effektive ledergrupper og team</i>).</p> <p>Revidere sektorens overordna strategiske kompetanseplan</p> <p>Satse på bruk av kurs og opplæringstiltak som ligger tilgjengelig i Veilederen.no og det interkommunale samarbeidet rundt SIM-senteret.</p>
Prioriteringer	<p>Jobbe videre med arbeidspakken</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <i>Tjenestenivå (PwC)</i>. Dette arbeidet skal sees i sammenheng med «<i>den nye nasjonale prioriteringsveilederen i helse- og omsorgstjenester som kommer i 2025</i>»</li> </ul>
Digitalisering og teknologisk utvikling.	Vi skal prioritere tiltak innenfor dette området som gir gevinst på sektorens økonomi.

### 6.3.3 Kommuneplanens handlingsdel og andre plandokument

Utover kommunedelplanen handlingsdel (se tabell under) vil sektoren i 2025 (og i økonomiplanperioden 2025-28) sette søkelys på utvalgte hovedelement i disse planene

- *Temaplan for forebyggende arbeid mot omsorgssvikt og atferdsproblemer* (prioritert satsingsområde i 2025 er å implementere planen på tvers av sektorer, med fokus på planens tre satsingsområder 1. felles verdigrunnlag og barnesyn 2. styrke det tverrfaglige samarbeidet 3. økt fokus på medvirkning og inkluderende praksis)
- *Plan for fysioterapi* (prioritert satsingsområde går fram av tabellen over)
- *Plan for legetjenesten* (prioritert satsingsområde går fram av tabellen over)
- *Plan for velferdsteknologi og digitale løsninger* (prioritert satsingsområde går fram av tabellen over)

Mål	Strategi	Tiltak	Drift/inv	2025	2026	2027	2028
<b>1.1 Innbyggere i M-T opplever tilhørighet til ny kommune</b>	1.1.2 Sikrer barn og unge innvirkning i saker som angår de.	Aktivt bruk av Ungdomsrådet .		x	x	x	X
	1.2.1 Kartlegge aktivitet i frivillig sektor og potensiale for samskaping med kommunen.	Følge opp og initiere mulige samskappingsprosjekt mellom kommunen og frivillig		x	x	x	X
<b>2.3 M-T er en attraktiv skole- og studiested</b>	2.3.1 Er en aktiv vertskommune og gir et godt tjenestetilbud for elever og studenter.	Fortsette med samarbeidsmøte mellom kommune og USN/SSN vedrørende helsetjenester til studentene		x	x	x	x
<b>3.1 Midt-Telemark kommune gir gode, effektive og tilpassa tjenester til innbyggerne</b>	3.1.1 Har en arbeidsgiverstrategi som legger vekt på å rekruttere kompetanse og tilby større stillinger og gjør kommunen i stand til å yte gode og effektive tjenester	Revidere overordnet strategisk kompetanseplan for helse og mestringssektoren. Videreutvikle heltidsarbeidet.		x	x	x	x
	3.1.2 Prioriterer tidlig innsats, forebygging og samarbeid systematisk på tvers av fagområde og tjenester	Videreutvikle tilbudet Rask Psykisk Helsehjelp (RPH). Videreutvikle Frisklivstilbudet.		x	x	x	x
	3.1.3 Integrere digitale verktøy og velferdsteknologi i tjenesteproduksjon som gir bedre trygghet for brukarene, bedre tjenestekvalitet og mer effektiv tjenesteproduksjon	Videreføre velferdsteknologitiltak i tråd med egen plan for dette. Sikre best mulig utnyttelse av fagprogrammene sektoren benytter. Ha en aktiv og offensiv holdning til å prøve ut nye		x	x	x	x



		digitale verktøy innenfor alle tjenesteområdene som kan gi en mer effektiv tjenesteproduksjon.					
	3.1.4 Arbeider systematisk med kvalitetsutvikling i tjenestene via brukermedvirkning, undersøkinger, styringsdata og faglige retningslinjer	Være «nysgjerrig» på hvordan andre kommuner løser sine oppgaver innenfor Helse- og omsorgssektoren. Arbeidet etter prinsippet "hva er viktig for deg"		x	x	x	x
	3.1.5 Prioriterer å gi tjenester til egne innbyggere	På de tjenesteområdene der det er åpning for å kunne velge om en vil yte tjenester til innbyggere fra andre kommuner, skal en ha system som sikrer at en har ivaretatt egne innbyggere først før en tilbyr tjenester til andre. Utarbeide retningslinjer for å ta betalt for tjenester som ytes til innbyggere i andre kommuner		x	x	x	x
	3.1.6 Har en Omsorgstrapp som klart og tydelig definerer hvilke	Videreutvikle "Omsorgstrappen" i Helse- og omsorgs-		x	x	x	x

	tjenester kommunen skal ha og hvilket nivå de skal ligge på (verktøy for å prioritere). BEON og LEON prinsippene legges til grunn.	sektoren i tråd med ny prioriteringsveileder som kommer i 2025.					
	3.2.4 Videreutvikler tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid mellom barnehage, skole og skolehelse-tjenesten ved målretta innsats og kompetanse.	Følge opp samarbeidsmodell for barn og unge (Lederteam Barn og Unge og Ressursgruppe barn og unge).		x	x	x	x
	3.4.2 Utvikler hjemmetjenesten for å ivareta medisinsk og praktiske behov og trygghet for hjemmeboende med nedsatt funksjon og prioriterer aktivitetstilbud på dagtid for disse	Videreutvikle ny modell i hjemmesykepleien, som et ledd i å nå målsettingene i reformen «bu trygt heime» Videreutvikle dagaktivitetstilbudet i sektoren		x	x	x	x

Tabell 20 - Prioriterte områder Helse og mestring

## 6.4 Teknisk

Sektoren har ansvaret for et bredt spekter av tekniske tjenester både ovenfor innbyggerne, næringsliv og internt i kommunen. Sektoren forvalter flere lover og forskrifter der noen av de mest sentrale er Plan og bygningsloven, Forurensningsloven, Lov om eiendomsregistrering, Drikkevannsforskriften, Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg med flere. Sektoren forvalter og drifter kommunens veier og bygg, leverer drikkevann og avløp og sørger for landbruksforvaltningen i kommunen.

- 73,4 årsverk pr. oktober 2024.
- Teknisk er organisert i 4 enheter
- Jobber med regulering, plan og byggesak.
- Har ansvar for kommunale avgifter og eiendomsskatt.
- Totalt sett har vi ansvar for 230 km med vei, fortau og gang- og sykkelsti veier.
- Kommunen har 478 km med vann og avløpsrør, 5 renseanlegg og 3 vannverk.
- Totalt sett disponerer vi 65000 m<sup>2</sup> med eide og leide bygg.
- Landbrukskontoret betaler ut ca. 100 mill. med produksjonstilskudd hvert år.

2024 har vært preget av utskiftninger blant sentrale medarbeidere. Dette skyldes både pensjonering og at medarbeidere går over til andre arbeidsgivere i privat sektor. Det er en utfordring å rekruttere kompetent personell, spesielt til lederstillinger. Det er å forvente at rekruttering av kompetente personell også vil være en utfordring også i 2025. Kommunens dårlige økonomi, manglende evne og vilje til å rette opp i dette vanskeligjør rekruttering til sektoren. Denne situasjonen svekker sektorens evne til å levere tjenester.

Flomhendelsene i 2024 har medført en stor ekstrabelastning på sektoren både i forhold til oppgavemengde og kostnader. Dette arbeidet og kostnadene vil videreføres inn i 2025. Kommunens infrastruktur er ikke rustet for denne typen nedbør. Budsjettforslaget for 2025 medfører ikke en forbedring av dette. Tvert imot er det trolig at etterslepet på vedlikehold vil øke om det ikke bevilges vesentlig større midler til oppgradering og vedlikehold per kilometer kommunal veg.

Det er stor usikkerhet knyttet til inntektssiden i budsjettet spesielt for forvaltningsenheten der inntektene er knyttet opp mot byggeaktiviteten i kommunen. Det er lagt inn en forventet økning i inntektene for 2025 som følge av økt byggeaktivitet.

### 6.4.1 Om sektoren

#### *Forvaltningsenheten:*

Bemanningssituasjonen er forbedret gjennom 2024. Per d.d. er det en ubesatt stilling som landmåler på enheten. Det er også en som går av med pensjon i løpet av 2025. I og med at det er flere nytilsatte på enheten er det behov for å fokusere på kurs og opplæring i 2025. Dette vil også sikre kvaliteten på saksbehandlingen.

I løpet av 2024 er det kommet på plass et system for tilsyn med spredte avløp. Dette fungerer godt.

Det er foretatt en styrkning av planmiljøet mot slutten av 2024 og dette vil forhåpentligvis gi økt kapasitet inn i 2025. Denne styrkingen oppfyller også kommunestyrets vedtak om 100% planressurs på overordnet planlegging. Målsettingen er at planressursene for saksbehandling av reguleringsplaner og for overordnet planlegging skal jobbe som et fagteam og at man dermed kan utnytte ressursene bedre og ha større kapasitet.

Det er lagt inn en post til nytt oppmålingutstyr i investeringsbudsjettet. Dette er nødvendig da dagens utstyr ikke lenger vil fungere inn i 2025 som følge av endringer i mobilnettet.

Gebyr innenfor dette fagområdet er økt med deflator på 5 %. Det er i tillegg gjort noen endringer i gebyrregulativet.

#### *Bygg:*

2024 har vært preget av svært mye arbeid knyttet til skolestruktur saken og diverse andre arbeidspakker. Ut over dette er det jobbet med fortetting av bruken av dagens bygningsmasse og nedtrekk i renholdet. Dette kommer i tillegg til den løpende driften. Det er forventet at presset på enheten i forhold til ulike omstillinger og innsparingstiltak i kommunen vil bli stort også i 2025.

Det er sansynlig at energikostnaden vil gå noe ned for 2025 som følge av lavere priser i markedet, mens det er varslet en betydelig økning i nettleien.

Kostnadene til VAR-gebyrer øker i henhold til gebyrregulativet og dette treffer også våre egne bygg. Det er varslet en betydelig økning i kostnadene til kommunens eget næringsavfall på 35%.

Det er varslet fortsatt økning i faste driftskostnader i 2025, men noe lavere enn for 2023 og 2024. Dette gjelder områder som forsikring, service avtaler, leasing biler, samt andre varer og tjenester.

Budsjettforslaget innebærer at vedlikeholdskostnader på formålsbygg, øvrige kommunale bygg og utleie/omsorgsboliger øker og etterslepet blir større. Det er fare for at flere utleieboliger må tas ut av drift dersom det ikke er midler til å sette de i stand ved behov.

Utleieinntekter for gjennomgangs- og omsorgsboliger vil være på samme nivå som i 2024. Det vil ikke være mulig å effektivisere dette ytterligere. Belegget er nær 100% og det er budsjettet med 93% utleiegrad. Det er usikkert om det er mulig å oppnå dette, når vedlikeholdsmidler samtidig blir redusert.

Framleie av boliger til bosetning (flyktning) vil fortsatt være et minusforetak. Erfaring viser at innleiekostnader er høyere enn det en kan forvente å ta inn i leieinntekter til flyktninger. Selv om antall nye flyktninger er redusert for 2025 budsjettet så vil det fortsatt være krevende å håndtere antallet flyktninger som kom i 2023 og 2024 og om fortsatt trenger bolig.

Innleiekostnader bygg for 2025 er på samme nivå som i 2024, kun justert med KPI.

Bemanningen knyttet til utleieboliger er presset og sårbar. Det er lagt inn en 50% stilling i budsjettforslaget knyttet til administrasjon av kommunale biler. Denne ses i sammenheng med en løsning for å minske sårbarheten på bemanning knyttet til utleieboliger.

#### *Veg:*

2024 har vært preget av to alvorlige flomhendelser for dette området. Hendelsene har ført til omfattende skade på det kommunale vegnettet med GS brua over Juvsåa som den mest alvorlige. Samlet er det vurdert at kostnadene knyttet til flommene kan komme opp mot 30 millioner for veg. Disse kostnadene vil komme fordelt på 2024 til 2026. Kostnadene vil delvis kunne bli kompensert gjennom skjønnsmidler fra Statsforvalteren.

Flomhendelsen viser at vårt vegnett ikke er dimensjonert for denne typen nedbør og det er et stort etterslep knyttet til oppgradering og vedlikehold av vegnettet for å være forberedt på denne typen hendelser. Marginale driftsbudsjettet over mange år samt stadige kutt i disse gjør vegnettet mer sårbart og konsekvensene av flomhendelser mer alvorlige og dyrere.

Store deler av budsjettet er kostnader knyttet til sommer- og vintervedlikehold, samt strøm. Midt-Telemark kommune har rammeavtaler som blir regulert gjennom indekser innenfor sine områder. Det skal inngås flere nye avtaler knyttet til sommer og vintervedlikehold i 2025. Det forventes en kostnadsvekst utover indeks ved inngåelse av nye avtaler.

Senere års erfaring viser at det er behov for å øke rammene for vintervedlikehold og vegsalt. Dette er tatt med i budsjett for 2025.

Det er lagt inn et tiltak knyttet til innsparinger på kantklipp, etablering av fartsdempere, asfaltering og grus- og grøfterensk. Dette medfører et økt vedlikeholds-etterslepet på de kommunale vegene, noe som betyr at de fremtidige kostnadene for å sette de i stand øker. Det vil også få negative konsekvenser for framkommelighet og trafikksikkerhet. Dette tiltaket er svært lite heldig med tanke på sommerens flomhendelser.

Det har vært utskiftninger i personalet innenfor fagområdet i 2024. Det arbeides med å få på plass en erstatter for enhetsleder som slutter i oktober 24. Utskiftingene har svekket enhetens kapasitet på saksbehandling. Løpende drift og flomhendelser har blitt prioritert.

Det er lagt inn et tiltak der det skal fremmes en sak på privatisering av kommunale veger. Denne saken skulle vært fremmet i 2024, men det har ikke vært mulig grunnet utskiftninger i personell og flomhendelsene. En reduksjon i antall kilometer kommunal veg vil etter kommunedirektørens syn være en bedre måte å spare penger på innenfor området enn å fortsette å øke etterslepet på vedlikehold slik det er gjort over mange år.

#### VAR:

Kommunen har et vann og avløpsnett som kontinuerlig behov for oppgradering og fornying. En reduksjon i oppgraderingstakten vil bety økte kostnader senere. I takt med utviklingen i kommunen er det behov for investeringer i nye anlegg. Endrede krav til slokkevannskapasitet vil også medføre investeringsbehov i årene framover. Kostnadene for området dekkes i sin helhet av innbyggerne gjennom avgifter.

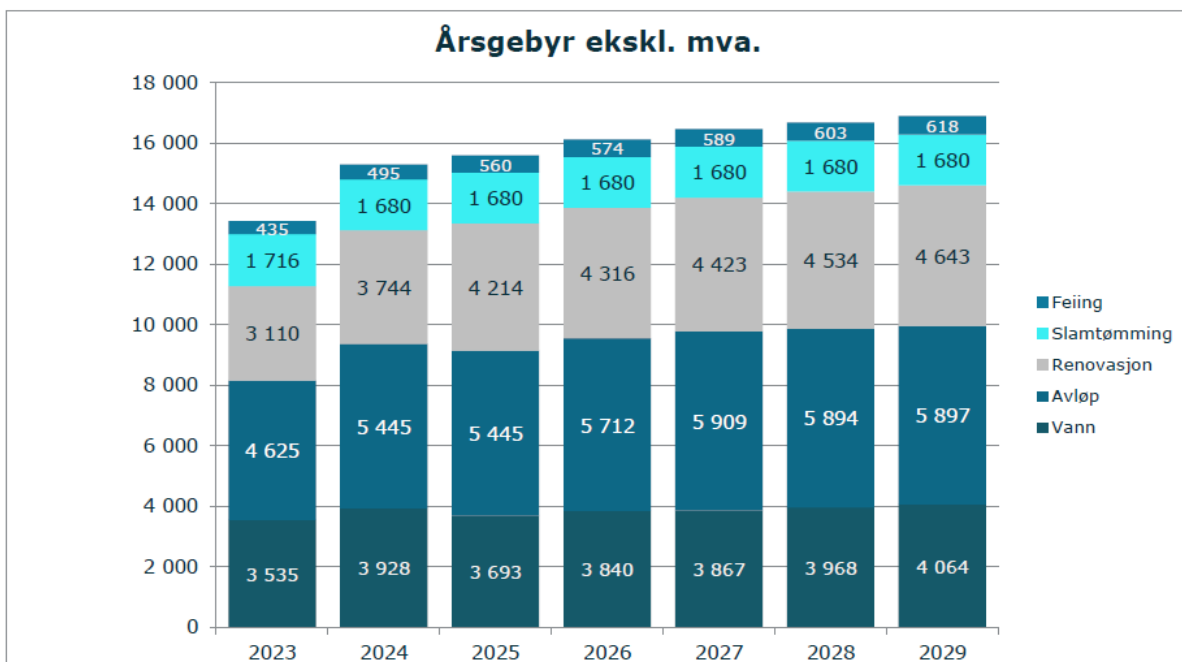
Fra 2024 til 2025 foreslås en samlet gebyrøkning på rundt 2,0 %, hvor feiing øker mest i prosent med 13,1 %. Vann reduseres med 6,0 %. I perioden 2023 til 2028 øker samlet gebyr med kr 3 258, fra kr 13 421 i 2023 til kr 16 679 i 2028. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig gebyrøkning på 4,4 %.

Gebyreksemplene for vann og avløp er basert på et årlig vannforbruk på 120 kubikkmeter.

Gebyratsene presenteres ekskl. mva. i påvente av behandlingen av statsbudsjettet og foreslått endring for mva. på vann og avløp. Det er kun feiing og egedomsskatt som ikke har mva. Utfallet av mva endringen vil påvirke de faktiske kostnadene for husholdningene.

Vann, avløp, renovasjon og slam har full mva 25%. Regjeringa ha kommet med forslag om å se på mva (15 %) på vann og avløp, men det er ikke vedtatt noe ennå.

Det er ønskelig med en jevnere stigning i gebyrene i årene fremover for å gi en mer forutsigbar kostnad for innbyggerne.



Gebyrendring fra året før	2025	2026	2027	2028	2029
Vann	-6,0 %	4,0 %	0,7 %	2,6 %	2,4 %
Avløp	0,0 %	4,9 %	3,5 %	-0,3 %	0,0 %
Renovasjon	12,6 %	2,4 %	2,5 %	2,5 %	2,4 %
Feiing	13,1 %	2,5 %	2,6 %	2,4 %	2,5 %
<b>Samlet endring</b>	<b>2,0 %</b>	<b>3,4 %</b>	<b>2,2 %</b>	<b>1,3 %</b>	<b>1,3 %</b>

#### 6.4.3 Kommuneplanens handlingsdel

Mål	Strategi	Tiltak	Drift/inv	2025	2026	2027	2028
-----	----------	--------	-----------	------	------	------	------

1	1.1.1	Sikre medvirkning. Styrking av kommunens planressurser vil bedre evnen til å gjennomføre gode medvirkningsprosesser.	Drift	x	x	x	x
2	2.1.1	Utviklar lokalsamfunnet gjennom strategisk planlegging, risikovilje og Gjennomføringskraft. Styrking av kommunens planressurser vil bedre evnen til å gjennomføre gode medvirkningsprosesser.	Drift	x	x	x	x
	2.2.4	Legg til rette for attraktive næringsareal. Det er foreslått en rullering av KPA for å sikre dette.	Drift	x	x	x	x
	2.4.2	Vidareutviklar eit kompakt sentrum der detaljhandel er konsentrert til dagens handelssentrum. Følges opp som en del av oppfølgingen av sentrumsplanen og arbeidet med rullering av denne mot slutten av planperioden.	Drift	x	x	x	x
4	4.2.2	Vedlikehold av bygg og vei. Budsjettforslaget innebærer ikke en styrking av vedlikeholdet, men en reduksjon.	Drift og inv	x	x	x	x
	4.3.2	GS veger langs hovedveiene. Det jobbes fortløpende med dette og prioriteringene fastsettes årlig gjennom trafikksikkerhetsplanen.	Pådriver	x	x	x	x
	4.6.1	Integrere arbeidet som hensyntar klimaendringer i planer og prosjekt. Dette blir fortløpende fulgt opp, men grunnet lave drifts og investerings budsjett holder ikke arbeidet tritt med behovet for kommunens egen infrastruktur.	Drift og inv	x	x	x	x
3	3.3.7	Drift og investering fra temaplan for sykkel. Gjenoppbygging av GS bru ved Juvsåa er det viktigste tiltaket her for 2025 og 2026.	Drift og inv	x	x	x	x
			Drift	X	X	X	X
			Investering	X	X	X	X

Tabell 19 - Prioriterte området Teknisk

## 6.5 Midt-Telemark kyrkjelege fellesråd

Kommunen sitt ansvar for finansiering av kirken er gitt i Trossamfunnsloven §14.

Kommunen gir tilskudd til kirkens virksomhet lokalt, herunder tilskudd til bygging, vedlikehold og drift av kirkebygg.

Kommunens tilskudd gis etter budsjettforslag fra soknet.

Midt-Telemark kyrkjelege fellesråd sitt budsjettforslag er vedlagt. I budsjettforslaget bes det om:

- Kr. 8.515.000, - i driftstilskudd
- Kr. 2.700.000, - i investeringstilskudd.

I tillegg ber Fellesrådet om 350.000, - til dekning av meirkostnader knytt til økte energi og rentekostnader.

Kommunedirektøren sitt budsjett inneholder

- Kr 8.517.000 i driftstilskudd
- Kr 2.700.000 i investeringstilskudd

Det er satt av 700.000 til arbeid med minnelund, og 2.000.000, - til delfinansiering av livssynsnøytralt seremonirom og nytt kjølerom.

## 6.6 Interkommunale samarbeid

### 6.6.1 Barnevern

Nome og Midt-Telemark barnevernstjeneste sine viktigste oppgaver er å gjennomgå meldinger og undersøkelser innen frist, iverksette nødvendige hjelpetiltak for de barn og foreldre som er i behov av dette, samt oppfølging av fosterbarn/fosterhjem og biologiske foreldre. Barneverntjenesten sitt arbeid er i stor grad styrt av et strengt lovverk og tidsfrister.

Barnevernsreformen som trådte i kraft 01.01.2022 ga kommunene et økt finansieringsansvar for barnevernstiltak. Det vil si et fullt økonomisk ansvar for ordinære fosterhjem, og økte kommunale egenandeler for bruk av spesialiserte hjelpetiltak, spesialiserte fosterhjem, institusjon og akuttiltak. Dette skal gi kommunene bedre muligheter og sterkere insentiver til å prioritere forebyggende tilbud til barn og familier. Reformen gir kommunen økte utgifter da barneverntjenesten selv må skaffe spesialiserte fosterhjem, da Bufetat ikke har bistandsplikt. Spesialiserte fosterhjem må kjøpes fra private aktører, som er svært kostbart for kommunen.

Midt-Telemark kommune sin kostnad i budsjett 2025: kr 16,84 mill.kr

### 6.6.2 PPT

Nome og Midt-Telemark Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) har som mål å bidra til at barn, unge og voksne med særlige behov sikres gode opplærings- og utviklingsmuligheter. PPT skal samarbeide med og støtte barnehager og skoler i det forebyggende arbeidet for å gi et inkluderende opplæringstilbud til elever som kan ha behov for tilrettelegging av opplæringa (jmf. Opplæringslova §11-13).

PPT skal støtte og veilede i behovet for tilrettelegging av opplæringa og i å sette inn tiltak så tidlig som mulig når det trengs. Tjenesten skal også hjelpe til med kompetanseheving og organisasjonsutvikling slik at opplæringstilbudet blir så inkluderende som mulig. PPT er kommunens sakkyndige instans ved vurderinger om spesialpedagogisk hjelp og individuell tilrettelagt opplæring.

Midt-Telemark kommune sin kostnad i budsjett 2025: kr 6,8 mill.kr

### 6.6.3 Nome og Midt-Telemark IKT

Nome og Midt-Telemark IKT planlegger, utvikler og drifter data- og mobiltelefonløsninger til alle enhetene i kommunene. Dette inkluderer og de interkommunale samarbeidene. Avdelingen jobber



mye med automatisering av løsninger for å forenkle driften og gjøre denne mer effektiv. Vi jobber for å løfte fagsystemer i sky, i takt med organisasjonens ønsker og leverandørenes krav. Nytt fagsystem for barnevern, er siste fagsystem som er flyttet til skydrift.

NMT IKT bestreber å opprettholde et høyt sikkerhetsnivå og jobber for å gi gode tjenester til våre brukere. Vi er deltager i DigiTV sin anbudskonkurranse om nye sikkerhetsløsninger, og deltar på relevante fagsamlinger om tema.

Vi deltar generelt i ulike nettverk som bidrar til at våre kommuner skal følge med i den teknologiske utvikling.

Midt-Telemark kommune sin kostnad i budsjett 2025: kr 9,35 mill.kr

#### 6.6.4 Kongsbergregionen

Ikke avklart.

#### 6.6.5 Nome og Midt-Telemark Landbrukskontor

Nome og Midt-Telemark Landbrukskontor har ansvaret for å forvalte landbrukspolitikken på lokalt plan. Kontoret har 9 fast ansatte og 1 praktikant. Kontorets hovedoppgave er å forvalte tilskuddordningene som ligger til sektoren, behandle saker etter konsesjonslov, jordlov, skoglov med flere og å være rådgivere på områder som jordbruk, skogbruk, viltforvaltning, vannforvaltning og tilleggsnæringer. Nome og Midt-Telemark kommuner utgjør et av landets største fruktdistrikt og verdiskapingen fra primærnæringa er stor.

Vi har også ansvar for veterinærvakta i Midt-Telemark vaktområde (Nome, Midt-Telemark og Notodden).

Nome og Midt-Telemark landbrukskontor er navet i Landbrukets hus. Landbrukets hus er et fagmiljø bestående for tida av 20 personer som alle er viktige for utvikling av landbruksnæringa både lokalt og i fylket. Vi utfyller hverandre svært godt og kan slik bistå næringa på best mulig måte.

For 2025 legger en opp til samme nivå på våre tjenester som tidligere.

- Vi prioriterer høyt å følge opp nye næringsutøvere, både de som starter med tradisjonell landbruksnæring og de som vil etablere nye typer næringer med utgangspunkt i gårdens ressurser. Vi samarbeider med NMTU om rådgivning på tilleggsnæringer.
- Vi forvalter ordninger som utløser store summer til næringa. Det medfører mye oppfølging. Det forventes at vi utfører mange kontroller, og kontroller tar mye ressurser. Vi settes også selv under lupa fra overordnet myndigheter. Dette gjør at vi må ha system og gode rutiner for eget arbeid.
- Veterinærvakta er utfordrende både med hensyn til ressurser og økonomi. Her vil det tvinge seg fram en ny måte å organisere vakta på, det vil også medføre behov for noe mer midler.

Landbrukets hus er nå fylt helt opp med fagfolk som betjener landbruksnæringa. Dette er svært positivt for landbruket i våre 2 kommuner.

Midt-Telemark kommune sin kostnad i budsjett 2025: kr 4,1 mill.kr

#### 6.6.6 Midt-Telemark Næringsutvikling AS (MTNU)

Midt-Telemark og Nome utvikling AS er kommunenes regionale næringsutviklingsselskap. Kommunene eier 52 % av aksjene i selskapet, øvrige aksjonærer er næringslivet. Kommunene bidrar med driftstilskudd til selskapet.

MTNU jobber med bedriftsrådgivning, utviklingsprosjekter, etablererveiledning, forretningsplaner, kopling til bedrifter, ressurspersoner og forskningsinstitusjoner, finansieringsordninger, kurs og arrangementer med mer.

Satsinger for det kommende året vil være å følge opp hovedpunktene i strategisk næringsplan og tilhørende handlingsplan som ble rullert ved inngangen til 2024. MTNU vil jobbe sammen med kommunene om å finne gode utviklingsprosjekter samtidig som vi følger opp regionens bedrifter med omstilling og utvikling.

Kommunenes driftstilskudd dekker ikke hele driftsbudsjettet til MTNU, og MTNU har derfor en kontinuerlig utfordring med å skaffe ekstern finansiering for å kunne opprettholde aktivitetsnivå og antall ansatte.

Midt-Telemark kommune sin kostnad i budsjett 2025: kr 2,68 mill.kr

### 6.6.7 NAV Midt-Telemark og Nome

NAV Midt-Telemark og Nome er et vertskommunesamarbeid om NAV som betjener innbyggere i Nome og Midt-Telemark kommune ut ifra hovedkontoret i Bø og lokaler på Rådhuset på Ulefoss. Til sammen 43 statlige og kommunalt ansatte.

NAV-kontoret jobber ut ifra Lov om Arbeids- og velferdsforvaltningen (NAV-loven) (herunder Arbeidsmarkedsloven, Folketrygdloven, Lov om sosiale tjenester og andre lover som forvaltes av Arbeids- og velferdsforvaltningen). Det foreligger en partnerskapsavtale og driftsavtale mellom stat og kommune, og samarbeidsavtale mellom Nome og Midt-Telemark kommune. Gjeldende partnerskapsavtale fordeler driftskostnadene på stat og kommune etter en fordelingsnøkkel på 47% stat og 53% kommune. Kommunens andel deles mellom Nome og Midt-Telemark ut ifra en fordelingsnøkkel som gir Midt-Telemark kommune om lag 62% av kostnadene og Nome 38% av kostnadene.

Den statlige delen har ansvaret for arbeidsmarkedspolitikken og de statlige velferdsordningene, den kommunale delen har ansvaret for de kommunale sosialtjenestene. I dette ligger oppfølging mot integrering og aktivisering av utsatte grupper og arbeidsrelatert aktivitet. Alle innbyggere har rett på lik behandling, uavhengig av ytelse og alle som har behov for bistand til å komme i jobb har rett på en vurdering av bistandsbehovet regulert i NAV lovens §14a.

Vi har i 2024 hatt en kraftig økning i utbetalinger til brukere som søker om sosialhjelp. Dette skyldes i stor grad mange flyktninger til kommunen som kun har krav på korte introduksjonsløp og dermed ikke har krav på introduksjonsstønad lengre en maksimalt 12 måneder. Flyktningene mottar sosialhjelp fra kommunen fra de ankommer og til de starter i introduksjonsprogrammet, i snitt 3 måneder. Etter endt introduksjonsprogram kommer de tilbake til NAV og økonomisk sosialhjelp hvis de ikke har kommet i jobb og fremdeles behov for støtte til livsopphold. Vi ser at antall flyktninger i våre porteføljer steg kraftig høsten 23, og ble liggende høyt i 2024. Nivået for 2025 avhenger av hvor mange flyktninger kommunen tar imot i 2025. Det er likevel vanskelig å anslå behovet for økonomisk sosialhjelp for flyktninger i 2025 da vi ikke vet hvor mange av de som er her fra før som fremdeles har behov for bistand.

Vi har prosjektmidler fra Statsforvalteren også i 2025, og starter opp «språkstøtte» november 2024. Dette er et utviklingsprosjekt som skal bidra til at flere flyktninger kan inkluderes i arbeidslivet, og starter opp i november 2024. Vi tar sikte på at prosjektet blir treårig.

I tillegg til flyktninger har vi et økende antall unge mottakere av økonomisk sosialhjelp (under 30 år). En stor del av disse vil få aktivitetsplikt og følges opp blant annet av Talenhuset. I 2025 vil vi få 5 stillinger på Talenhuset (statlige og kommunale) og alle følger opp ungdom i og utenfor ungdomsgarantien. Ungdomsgarantien gjelder for all ungdom fra 16-30 år som har fått fastslått at de har behov for hjelp til å komme i arbeid. Ungdomsgarantien skal sikre individuell tilpasset oppfølging i hele garantiperioden slik at flere unge får mulighet til å komme i ordinært arbeid.

Inkludert i tilbudet til Talenhuset har vi en veileder utplassert på Nome vg. skole og Bø vg. skole for å fange opp de som står i fare for å falle ut av skolen, samt for å støtte de som har falt ut når de ønsker å ta opp fag i et privatistløp. Det er stor pågang og vi ser at det tette samarbeidet vi har med videregående skole lønner seg og har forebyggende effekt. Veilederen er i 2025 finansiert 75% av prosjektmidler og samarbeidsavtale med OT tjenesten.

At barnetrygden nå holdes utenfor inntektsgrunnlaget ved beregning av vedtak om økonomisk sosialhjelp, samt at de nasjonale veiledende satsene som NAV Midt-Telemark og Nome forholder seg til ved vurdering av søknadene har økt, resulterer også i at kostnadene for økonomisk sosialhjelp blir høyere for kommunen. Barnefamilier og andre mottakere får imidlertid utbetalt mer enn de gjorde før.

Det er stor pågang av nødhjelpssøknader og det er forventet at dette nivået holder seg i 2025 fordi kostnadene ved å bo og leve er høyere enn tidligere, samt at de statlige satsene ofte ikke strekker til for de som mottar uføretrygd, pensjon, arbeidsavklaringspenger f.eks.

Arbeidsledigheten i Midt-Telemark er fremdeles lav historisk sett, men Midt-Telemark har den høyeste andelen arbeidsledige i fylket, med 3,8%. NAV har god tilgang på statlige virkemidler for å stimulere til formidling av arbeidskraft.

Midt-Telemark kommune sin kostnad i budsjett 2025: kr 11,6 mill.kr

#### 6.6.8 Nome og Midt-Telemark brann og redning (NMTBR)

NMTBR er et deltids brannvesen som består av innkallingsmannskap. Vi har ansvarsområde i Nome kommune og Midt-Telemark kommune med i overkant av 17000 innbyggere. Vi har 4 brannstasjoner og det er tilknyttet 10 mannskap til hver av brannstasjonene. Vi har rullerende hjemmevakt for utrykningsledere, utenom definert arbeidstid 0800-1600. Overordnet vakt har vi døgnkontinuerlig. NMTBR fulltidsansatte består i dag av brannsjef, leder beredskap, leder forebyggende, branninspektør 1,25 årsverk og feiere/brannforebyggere i 4,5 årsverk.

Pr. 1.7 2024 er det registrert 119 særskilte brannobjekter, og 9874 piper/fyringsanlegg i ansvarsområdet.

Brannvesenets oppgaver er regulert i gjeldene lover og forskrifter. Det er Sør-Øst 110 IKS, lokalisert i Tønsberg, som ut-alarmerer oss som lokalt brannvesen ved alarm. Utrykninger er en stor, men nødvendig utgiftspost for oss. Det ut-alarmeres i første omgang kun nærmeste brannstasjon ved utrykning. Ut fra hvor mange som bekrefter at man stiller på alarm, og hvilken kompetanse disse har (les: røykdykker, lastebilsertifikat med mer) så vil man velge å kalle inn ytterligere mannskap ut fra behov fra våre 3 øvrige brannstasjoner. Vi skal som utgangspunkt ha minimum 4 mannskap på hendelsessted innenfor definerte krav til utrykningstid, for deretter å øke slagstyrken etter behov.

Det er fokus på at brannstasjonene i ansvarsområdet skal tilfredsstille de fysiske krav som stilles til arbeidsmiljø. Investeringer på brannstasjonene i Lunde, Bø og Gvarv vil som konsekvens føre til at NMTBR på sikt får økte husleieutgifter. Bø Brannstasjon vil bli ferdigstilt i 2025. Det foregår et arbeid med tanke på å etablere en ny brannstasjon på Gvarv istedenfor en oppgradering av dagens lokaler.

Denne investeringen er derfor tatt ut av investeringsbudsjettet og en ny brannstasjon vil bli oppført gjennom MTKE AS slik som Bø brannstasjon.

Brannvesenet skal ifølge utskiftingsplan fase ut brannbilen tilknyttet Bø brannstasjon i 2024. Denne leveransen er forsinket og bilen vil bli levert i 2025.

Feiertjenesten er basert på selvkost. Beregning for budsjett 2024 at feiegebyr/normalgebyr må settes til 560,- for å dekke forventede kostnader. Gebyret faktureres uten mva. Dette er en økning på 13,1%.

Midt-Telemark kommune sin kostnad i budsjett 2025: kr 10,5 mill.kr

#### 6.6.9 IRMAT AS.

Selskapet har ansvar for renovasjon for Midt-Telemark kommune. Gjenvinningsstasjonen på Brenna fungerer bra.

For å stabilisere inntekter og utgifter for 2025 er det nå nødvendig med gebyr økning på 12,6% til et gebyr for normalhusholdningen på 4214,- \* mva. Det er nå 25% mva på renovasjon, men det er foreslått en endring til 15% i statsbudsjettet. Dette vil påvirke den faktiske kostnaden for husholdningene. Det er en uheldig stor økning i gebyret og det bør i fremtiden legges opp til en jevnere stigning i gebyrene.

IRMAT driver også med kommunal næringsrenovasjon. Som følge av at prisen ble redusert med 5% i 2024 og at dette har vist seg å være for mye er det varslet en økning i denne kostnaden på 34,9%. Dette er svært uheldig med tanke på kommunens pressede driftsbudsjett.

Midt-Telemark kommune sin kostnad i budsjett 2025: kr 21,7 mill.kr

## 7. Investeringsbudsjettet 2025 – 2028

### 7.1 Obligatorisk oppstilling

<b>Bevilgningsoversikt - Investering §5-5</b>						<b>Tall i 1.000</b>
	Regnskap 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028
1 Investeringer i varige driftsmidler	36 100	74 440	55 160	73 750	78 300	42 550
2 Tilskudd til andres investeringer	692	1 500	2 700	4 000	2 000	2 000
3 Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 373	2 400	2 500	2 500	2 500	2 500
4 Utlån av egne midler	0					
5 Avdrag på lån	0					
<b>6 Sum investeringsutgifter</b>	<b>39 164</b>	<b>78 340</b>	<b>60 360</b>	<b>80 250</b>	<b>82 800</b>	<b>47 050</b>
7 Kompensasjon for merverdiavgift	4 867	8 240	4 654	9 440	12 832	6 670
8 Tilskudd fra andre	3 837	2 700	5 380	16 300	1 000	19 440
9 Salg av varige driftsmidler	114	0	0			
10 Salg av finansielle anleggsmidler	0					
11 Utdeling fra selskaper	0					
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0					
13 Bruk av lån	30 524	67 400	50 326	54 510	68 968	20 940
<b>14 Sum investeringsinntekter</b>	<b>39 343</b>	<b>78 340</b>	<b>60 360</b>	<b>80 250</b>	<b>82 800</b>	<b>47 050</b>
15 Videreutlån	16 664	25 000	10 000	10 000	10 000	10 000
16 Bruk av lån til videreutlån	16 664	25 000	10 000	10 000	10 000	10 000
17 Avdrag på lån til videreutlån	4 286	4 000	6 000	7 000	7 000	7 000
18 Mottatte avdrag på videreutlån	7 413	4 000	6 000	7 000	7 000	7 000
<b>19 Netto utgifter videreutlån</b>	<b>-3 127</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
20 Overføring fra drift	0					
21 Avsetninger til bundne investeringsfond	3 127					
22 Bruk av bundne investeringsfond	0					
23 Avsetninger til ubundet investeringsfond	193					
24 Bruk av ubundet investeringsfond	-983					
25 Dekning av tidligere års udekket beløp	968					
<b>26 Sum overføring fra drift og netto avsetninger</b>	<b>3 305</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
<b>27 Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)</b>	<b>0</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>

Tabell 20- Bevilgningsoversikt investering

### 7.2 Investeringsbudsjettet 2025

#### 7.2.1 Årets finansieringsbehov

Planlagte investeringer i anleggsmidler i 2025 utgjør kr 55,2 mill. inkl. mva. Hvert enkelt investeringsprosjekt er kommentert lenger ned i dokumentet.

- Investeringer i aksjer og andeler er egenkapitaltilskudd i KLP på kr 2,5 mill. Finansieres av tilskudd fra andre og salg av varige driftsmidler.

#### 7.2.2 Sum ekstern finansiering

Bruk av lånemidler er budsjettet med kr 50,3 mill. Av dette er kr 19,5 mill. til VAR-anlegg.

I tillegg tas det opp kr 10 mill i startlån til videre utlån. Mottatte avdrag på startlån skal utlignes med kommunens nedbetaling til Husbanken, og påvirker dermed ikke balansen.

### 7.2.3 Utviklingen av startlån

Startlån er lån som lånes ut av kommunen til låntakere som av ulike årsaker ikke får lån i vanlig bank (kjøp av hus eller refinansiering av boliggjeld). Kommunen låner disse midlene inn til gunstige betingelser gjennom Husbanken. Startlåna inngår som en del av tiltakene kommunen samlet forvalter sammen med boligtilskudd og bostøtte til personer som trenger hjelp i boligmarkedet. Startlån inngår slikt sett som en sentral del av kommunens boligsosiale arbeid.

For perioden 2025–2028 er det planlagt en årlig startlånsramme på 10 millioner kroner. Opptak av nye lån er justert ned sammenlignet med tidligere år, hovedsakelig på grunn av ubrukte lånemidler som blir videreført. I det opprinnelige budsjettet for 2024 ble det vedtatt et låneopptak på 25 millioner kroner i Startlån. Ved første tertial ble lånerammen økt med 14,5 millioner kroner (jf. K.sak 44/24). Ved utgangen av september 2024 er 23,5 millioner kroner av startlånemidlene fortsatt ubrukte.

### 7.2.4 Utviklingen av øvrige lån

Brutto lånegjeld 1.1 2024. kr 995,5 mill. I 2025 er det lagt til grunn å bruke ubrukte lånemidler til å finansiere investeringer, samt å betale avdrag på kr. 46,7 mill. Lånebelastningen går dermed ned med kr 46,7 mill fra 2026.

### 7.2.5 Netto lånegjeld (fratrasket pensjonsforpliktelser, utlån og ubrukte lånemidler) i % av driftsinntektene

Langsiktig gjeld omfatter total brutto lånegjeld, altså inkl. utlån og lån til Startlån og VA området. Netto lånegjeld er langsiktig gjeld fratrukket Startlån, men inkl. lån til VA investeringer. Nøkkeltallet lånegjeld som betjenes av frie inntekter skal ikke overstige 80 prosent av kommunens driftsinntekter for å beholde et moderat handlingsrom. Dette måltallet ligger på 70,5 % i 2025 og 70,6 % i 2028.

### 7.2.6 Investeringer i 2025

Midt-Telemark kommune		2025		
Prosj.nr	Prosjektnavn	Egen	Tilsk	Brutto invest.
2442	Utskifting av lyskilder til LED i bygg			1 000
2228	Kryss Beverøya Sperrevegen			0
2208	Breisås Opheim kommunal andel vegutbygging			0
2444	Opprusting toalett Akkerhaugen brygge			0
2445	Opprusting søsterhjemmet Gvarv			0
	Strategisk grunnverv og eiendomskjøp			0
2446	Bru Bygdevegen			1 700
2447	Jernbaneundergang Nordagutu			0
1951	Avtale Svealia			0
2415	Finansiering av investeringer Fellesrådet			2 700
	Tilrettelegging rom kulturskole			0

	Nytt lyssystem Gullbring - Storsal			0
2448	Kino – Visningsutstyr			0
2449	Gml. legesenter Gvarv			0
2401	Egenkapitaltilskudd KLP-årlig	2 500		0
9920	Avdrag Startlån	6 000		0
9920	Betalte avdrag Startlån	-6 000		0
2402	MTIKT - Felles investering - årlig			1 500
2403	IKT - Lokal bevilgning MTK			1 500
2404	IKT - skole investering ihh plan-årlig			3 200
2426	Led gatelys			250
2409	Ladestasjoner for kommunale elbiler			200
2450	Kjøp av leigetomt Grautknapp			3 000
	Kjøp av leigetomt Skoghaugen			500
2453	Ny brannbil			2 450
2454	Utstyr Bø brannstasjon			340
2405	Opprusting av kommunale bygg incl brannsikring			3 200
2406	Opprusting av kommunale veier			3 000
2307	Bø skule, gymsalen. Oppgradering av tekniske anlegg – ENØK			1 000
	Off toalett i frittsående toalettbygg, Bø sentrum			0
2408	Ny OV kulvert Gunheimsvegen			0
2451	Prosjektere ny vei til Norsjø ferieland og Liagrenda.			0
2310	Oppgradering av Bø ungdomsskule			2 000
	Trafikkløsning Bø skule		-2 880	6 000
	Byggeleder/prosjektingeniør			500
	Gvarv skole – Base			1 000
	GS bru Eikjavegen			1 000
	Oppmålingsutstyr -			420
	Robotgressklippere/robotvaskemaskiner			300
	Kjøp av kommunale biler			600
	Evjuparken oppgradering			0
	Nytt adgangssystem alle bygg			500
2412	Solcelleanlegg			0
2313	Brygger og gangbruer			500
2452	Omsorgsboliger			0
	<b>Sum</b>	<b>2 500</b>	<b>-2 880</b>	<b>38 360</b>
	<b>VAR</b>	<b>Egen</b>	<b>Tilsk</b>	<b>Netto Invest.</b>
2430	Overvann Hagadrag			750
2432	Mulighetsstudie avløpsrensing Sauherad			750
2433	VA Bordvegen			6 000

2427	Driftsovervåking, felles			4 500
2331	Prosjektere og rydde opp i VA i Gvarv sentrum.			0
2421	Ny brønn i Hagadrag			500
2423	Utvikle og innføre digitale vannmålere			1 000
2424	Oppgradere gamle vannledninger			2 000
2425	Oppgradere gamle avløpsledninger			2 000
2428	Vannledning Vreimsida			1 000
	Oppgradering bygg VA			500
	Kloakk Espedalen			0
	Holsås vannverk			500
2429	Overbygg vannpumpestasjon Hetterud			0
9960	Grunnlagsinvesteringer Jønnbu vann	-1 500		
9960	Grunnlagsinvesteringer Jønnbu avløp	-1 000		
	<b>SUM VAR</b>	<b>-2 500</b>	<b>0</b>	<b>19 500</b>
2422	Startlån			10 000
	<b>Sum startlån</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>10 000</b>
	<b>Finansiering</b>	<b>MVA/komp</b>	<b>Tilsk</b>	<b>Lån</b>
	Prosjekt	4 654	-2 880	30 826
	VAR			19 500
	Startlån			10 000
	<b>Sum</b>	<b>4 654</b>	<b>-2 880</b>	<b>60 326</b>



## 7.2.6 Investeringer i 2026 -2028

Midt-Telemark kommune		2026			2027			2028		
Prosj.nr 2024	Prosjektnavn	Egen	Tilsk	Brutto invest.	Egen	Tilsk	Brutto invest.	Egen	Tilsk	Brutto invest.
2440	Parkeringsplass ved NAV									
2441	Kjøp av legekantor									
2442	Utskifting av lyskilder til LED i bygg			300						
2443	Rive Lektorvegen 34									
2228	Kryss Beverøya Sperrevegen			800						
2208	Breisås Opheim kommunal andel vegutbygging									
2444	Opprusting toalett Akkerhaugen brygge									
2445	Opprusting søsterhjemmet Gvarv			5 000						
	Strategisk grunnnerv og eiendomskjøp			0			0			0
2446	Bru Bygdevegen									
2447	Jernbaneundergang Nordagutu			500						
1951	Avtale Svealia			750						
2415	Finansiering av investeringer Fellesrådet			4 000			2 000			2 000
	Tilrettelegging rom kulturskole						250			
	Nytt lyssystem Gullbring - Storsal					-1 000	2 500			
2448	Kino - Visningsutstyr									
2449	Gml. legesenter Gvarv									
2401	Egenkapitaltilskudd KLP-årlig	2 500			2 500			2 500		
9920	Avdrag Startlån	7 000			7 000			7 000		
9920	Betalte avdrag Startlån	-7 000			-7 000			-7 000		
2402	MTIKT - Felles investering - årlig			1 500			1 500			1 500
2403	IKT - Lokal bevilgning MTK			1 500			1 500			1 500
2404	IKT - skole investering ihh plan-årlig			3 200			3 200			3 200
2426	Led gatelys			250			250			250
2409	Ladestasjoner for kommunale elbiler			200			200			200
2450	Kjøp av leigetomt Grautknapp									
	Kjøp av leigetomt Skoghaugen									
2411	Oppgradering av brannstasjon på Gvarv									
2453	Ny brannbil									
2454	Utstyr Bø brannstasjon									
2405	Opprusting av kommunale bygg inkl brannsikring			3 200			3 200			3 200
2406	Opprusting av kommunale veier			3 000			3 000			3 000
2307	Bø skule, gymsalen. Oppgradering av tekniske anlegg - ENØK									
	Off toalett i frittsående toalettbygg, Bø sentrum									
2408	Ny OV kulvert Gunheimsvegen			1 000						
2451	Prosjektere ny vei til Norsjø ferieland og Liagrenda.			1 500			7 000			
2310	Oppgradering av Bø ungdomsskule									
	Trafikkløsning Bø skule									
	Byggeleder/prosjektingeniør			500			500			500
	Gvarv skole - Base									
	G/S Eikjavegen		-14 000	19 000						
	Oppmålingsutstyr -									
	Robotgressklippere/robotvaskemaskiner									
	Kjøp av kommunale biler			1 200			1 200			1 200
	Evjuparken oppgradering			3 750						
	Nytt adgangssystem alle bygg			500			500			500
2412	Solcellleanlegg			0			0			0
2313	Brygger og gangbruer (Forprosjekt + Odden brygge)			0						
2452	Omsorgsboliger			2 000			40 500		-19 440	20 000
	<b>Sum</b>	<b>2 500</b>	<b>-14 000</b>	<b>53 650</b>	<b>2 500</b>	<b>-1 000</b>	<b>67 300</b>	<b>2 500</b>	<b>-19 440</b>	<b>37 050</b>

	VAR	Egen	Tilsk	Netto Invest.	Egen	Tilsk	Netto Invest.	Egen	Tilsk	Netto Invest.
2430	Overvann Hagadrag									
2432	Mulighetsstudie avløpsrensing Sauherad									
2433	VA Bordvegen									
2427	Driftsovervåking, felles			4 000			1 500			1 500
2331	Prosjektere og rydde opp i VA i Gvarv sentrum.			3 000			0			
2421	Ny brønn i Hagadrag			2 500						
2423	Utvikle og innføre digitale vannmålere			2 000			2 000			2 000
2424	Oppgradere gamle vannledninger			2 000			2 000			2 000
2425	Oppgradere gamle avløpsledninger			2 000			2 000			2 000
2428	Vannledning Vreimsida			2 000			2 000			
	Oppgradering bygg VA			600						
	Kloakk Espedalen			0			3 500			
	Holsås vannverk			4 500						
2429	Overbygg vannpumpestasjon Hetterud			1 500						
9960	Grunnlagsinvesteringer Jønnbu vann	-1 400								
9960	Grunnlagsinvesteringer Jønnbu avløp	-900								
	<b>SUM VAR</b>	<b>-2 300</b>	<b>0</b>	<b>24 100</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>13 000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>7 500</b>
2422	Startlån			10 000			10 000			10 000
	<b>Sum startlån</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>10 000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>10 000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>10 000</b>

Finansiering	MVA/komp	Tilsk	Lån	MVA/komp	Tilsk	Lån	MVA/komp	Tilsk	Lån
Prosjekt	9 440	-14 000	30 210	12 832	-1 000	53 468	6 670	-19 440	10 940
VAR			24 100			13 000			7 500
Startlån			10 000			10 000			10 000
<b>Sum</b>	<b>9 440</b>	<b>-14 000</b>	<b>64 310</b>	<b>12 832</b>	<b>-1 000</b>	<b>76 468</b>	<b>6 670</b>	<b>-19 440</b>	<b>28 440</b>

Tabell 21 - Investeringer

### 7.2.7 Investeringer - Beskrivelse

Prosjekt	Navn	Beskrivelse
2442	Utskifting av lyskilder til LED i bygg	Utskifting av eksisterende lyskilder til LED belysning som følge av stans i salget av andre lyskilder og ønske om energieffektivisering.
2228	Kryss Beverøya Sperrevegen	Ombygging av dagens kryss som følge av krav fra Statens vegvesen.
2446	Bru Bygdevegen	Bru over Sauaråa. Skiftes ut med rør om mulig for å fjerne krav om kontroll og vedlikehold som bru.
2415	Finansiering av investeringer fellesrådet	Minnelund og Livssynsnøytralt seremonirom/kjøle på Bøhaugen
2450	Kjøp av leietomt Grautknapp	Eies av OVF. Forhandling utsettes til tomta ved Frivillighetssentralen er avklart.

Tabell 22 - Kommentarer til investeringer

Statsbudsjettet, handlingsregler og begrepsforklaringer

## 8.1 Statsbudsjettet

Årshjulet for regjeringens informasjon om kommuneøkonomien:

- I mai måned legges kommuneproposisjonen for kommende år frem. Kommuneproposisjonen beskriver vekstanslag og vesentlige endringer i oppgaver og økonomi for neste år.
- Forslag til statsbudsjett legges frem i begynnelsen av oktober. Budsjettet inneholder en status og nye anslag på inntekter og kostnader for inneværende år i tillegg til budsjett for kommende år. Statsbudsjettet blir vedtatt i Stortinget medio desember og Kommunedirektøren må derfor bygge sitt budsjettforslag for Midt-Telemark kommune på forslaget til statsbudsjett.
- Revidert nasjonalbudsjett (RNB) legges frem i mai og beskriver endringer i forutsetningene fra statsbudsjettet for inneværende år.
- Sammen med RNB legges kommuneproposisjonen for kommende år frem.

## 8.2 Finansielle måltall

Det er fastsatt følgende finansielle måltall for Midt-Telemark kommune, se K-sak 22/20.

	2025	Lite handlingsrom	Moderat handlingsrom	Større handlingsrom
Netto driftsresultat i % av driftsinntektene	-0,20 %	< 1,75%	1,75%-2%	>2%
Disposisjonsfondt i % av driftsinntektene	-	< %5	5%-10%	>10%
Netto lånegjeld i % av driftsinntektene	70,5 %	>100%	100%-80%	<80%
Netto finans i % av driftsinntektene	7,2 %	>10%	5%-10%	<5%
Arbeidskapital i % av driftsinntektene	Avventer R-2024	< 10%	10%-15%	>15%

Tabell 23 - Finansielle måltall

De finansielle måltallene i 2025 går frem av kolonnen til venstre og er kommentert fortløpende i dokumentet.

## 8.3 Begrepsforklaringer

### 8.3.1 Kommuneloven

Stortinget vedtok i juni 2018 ny kommunelov. Mesteparten av den nye kommuneloven trådte i kraft høsten 2019. Kapittel 14, økonomiforvaltning trådte i kraft fra og med 1.1.2020. Ny forskrift av 7. juni 2019 nr. 714 om økonomiplan, årsbudsjett, og årsrapport tredde også i kraft 1.1.2020.

I tråd med kommunelovens §14-2 har kommunestyret i sak 21/20 vedtatt økonomireglement for Midt-Telemark kommune. Kommunestyret har i sak 22/20 vedtatt finansielle måltall for utviklingen av Midt-Telemark kommunes økonomi.

### 8.3.2 Kommunale resultatbegreper

#### *Regnskapsmessig mer- eller mindreforbruk*

Når en kommune har høyere utgifter eller lavere inntekter enn budsjettet blir det gjerne sagt at

kommunen går med underskudd. Mer presist er det å si at kommunen har et regnskapsmessig merforbruk. Dette behøver imidlertid ikke bety at kommunens økonomi er svekket sammenlignet med fjoråret. Anta at det er budsjettet med en avsetning på kr 5 mill. til fond (styrking av egenkapitalen), men at beløpet må reduseres til kr 3 mill. i regnskapet som følge av et merforbruk i tjenestene eller sviktende inntekter. Til tross for et negativt budsjettavvik vil driftsresultatet være positivt.

#### *Brutto driftsresultat*

Brutto driftsresultat er differansen mellom driftsinntekter og driftsutgifter, der driftsutgiftene også inkluderer avskrivninger. Dette er dermed et mål på om kommunens driftsinntekter over tid bærer driftsutgiftene. Et positivt brutto driftsresultat vil være nødvendig dersom finansutgiftene (renteutgifter og avdrag) er større enn finansinntektene (renteinntekter og utbytte).

#### *Netto driftsresultat*

Netto driftsresultat er det mest brukte resultatbegrepet i kommunesektoren. Dette resultatet kommer frem som en differanse mellom driftsinntekter, driftsutgifter og netto finansutgifter. Resultateffekten av avskrivningene er her eliminert. Om kommunen har holdt seg innenfor budsjettet er ikke et tema for dette begrepet.

Et positivt netto driftsresultat er en forutsetning for å kunne egenfinansiere investeringer (reduere nye låneopptak) og bygge opp disposisjonsfond (etablere buffere). En svakhet ved netto driftsresultat er at det ikke gir et tilstrekkelig godt bilde av den mer langsiktige utviklingen i en kommunes økonomi. Et lavt vedlikeholds nivå vil for eksempel påvirke driftsresultatet positivt. En annen innvending er at avdrag og ikke avskrivninger inngår i resultatbegrepet, slik at kapitalslitet ikke blir tatt tilstrekkelig hensyn til. Dette er et argument for at kommunene bør ha et netto driftsresultat som tilsvarer 1,75 % av driftsinntektene.

Et annet forhold er at avsetninger til bundne fond (øremerkede formål) vil bidra til positive driftsresultat i det året pengene settes av i regnskapet, men vil svekke resultatet tilsvarende når midlene skal brukes i driften senere år. Endringer i pensjonspremieavvik og dekning av tidligere års underskudd vil også påvirke driftsresultatet, uten at disse forholdene bidrar til å gi et bilde på den reelle økonomiske situasjonen i det aktuelle regnskapsåret

#### *Premieavvik og pensjon*

Pensjonskassene beregner en premie som skal innbetales med utgangspunkt i regler og kriterier gitt av Finanstilsynet. For å beregne kostnaden kommunen kan utgiftsføre i regnskapet er det regler gitt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet som gjelder. Dersom innbetalt premie er høyere enn tillatt kostnadsnivå, må kommunene inntektsføre mellomværende, premieavviket, i regnskapsåret. Inntektsføringen utgiftsføres over de kommende 7 år. Er kostnaden høyere enn premien behandles premieavviket som ovenfor, men med motsatt fortegn. Denne metoden har medført at Midt-Telemark kommune sitter med en "gjeld" på kr 103,6 mill. pr. 1.1.2024 som skal utgiftsføres i årene som kommer.

#### *Inntektssystemet for kommunene*

Det overordnede målet med inntektssystemet er å jevne ut kommunenes forutsetninger for å gi et likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne sine. Ved fordelingen av rammetilskuddet tas det hensyn til strukturelle forskjeller i kommunenes kostnader (utgifts-utjevning) og forskjeller i skatteinntektene (skatteutjevning eller inntektsutjevning). Skatt og ramme-tilskudd betegnes som kommunenes frie

inntekter. Sammen med momskompensasjonen skal disse inntektene dekke ca. 80 % av kommunenes utgiftsbehov.

For de resterende 20 % må kommunene selv skaffe inntekter, som for eksempel brukerbetaling, utbytte, eiendomsskatt og finansinntekter. Årlig beregnes det et gjennomsnittlig utgiftsbehov pr innbygger i Norge. For 2025 utgjør dette kr 71.672, -. Rammetilskuddets andel av utgiftsbehovet kalles innbyggertilskudd og er på kr 31.470, - for 2025. Innbyggertilskuddet for den enkelte kommune justeres for strukturelle forskjeller, som for eksempel alders-sammensetningen i befolkningen. Ut fra disse beregningene er Midt-Telemark kommune en kommune som er noe mer kostnadskrevene å drifte enn landsgjennomsnittet. I 2025 har Midt-Telemark kommune en kostnadsindeks på 1,0413 dvs vi har et utgiftsbehov 4,1 % over landsgjennomsnittet på 100 %.

Skatteinntektene til kommunene er andel av innbyggernes innbetalte skatt på formue og inntekt. Innbetalt skatt fordeles til kommunen, fylkeskommunen, staten og folketrygden. Også når det gjelder skatteinntektene er det en ordning i inntektssystemet som delvis ivaretar at kommunene har ulike skatteinntekter pr innbygger. Ti ganger årlig beregnes en gjennomsnittlig inntekt pr innbygger for landet totalt og pr kommune. Kommuner som har skatteinntekter utover landsgjennomsnittet får et trekk som benyttes til kompensasjon til de kommunene som har lavere skatteinntekter enn landsgjennomsnittet. Kommunene blir ikke justert helt ned eller helt opp til landsgjennomsnittet. Kommuner med skatteinntekter under landsgjennomsnittet betegnes som lavinntektskommuner. Midt-Telemark kommune er en lavinntektskommune.

#### *Kommunebarometeret*

Kommunal Rapport utgir kommunebarometeret. Kommunebarometer 2024 gjelder nøkkeltall rapportert fra regnskapsåret 2023. Barometeret er en sammenligning av landets kommuner, basert på til sammen 155 nøkkeltall innen 12 ulike sektorer. Hensikten med barometeret er å gi beslutningstakere en lettfattelig og tilgjengelig oversikt over hvordan kommunen driver. Tallene er i hovedsak hentet fra Statistisk sentralbyrås Kostra-database. De har i tillegg hentet statistikk fra kilder som Utdanningsdirektoratet, Helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet og Norsk kulturindeks fra Telemarksforskning. Midt-Telemark kommer i 2024 på en 191 plass blant kommunene i Norge.

## 9. Tilskudd til lag, organisasjoner og næring

	Budsjett 2024	Budsjett 2025
<i>Næring (eks. mva)</i>		
MTNU	2 060 000	2 142 000
Visit Bø	929 000	863 000
Visit Telemark	371 000	314 000
Telemarkskanalen Natur og kulturpark	379 000	370 000
Norsk bane	21 000	30 000
Haukelivegen	26 000	26 000
<i>Tilskudd</i>		
Telemark Røde kors	420 000	420 000
Bø og Gvarv Røde kors	100 000	100 000
Bø frivillighetssentral	440 000	500 000
Bø frivillighetssentral - Lønstilskudd	240 000	240 000
Sauherad frivillighetssentral	440 000	500 000
Sauherad frivillighetssentral - Lønstilskudd	240 000	240 000
<i>Anleggsbidrag (driftstilskudd)</i>		
Sandvoll idrettsanlegg	410 000	450 000
Bø skiskytterlag	150 000	180 000
Sauherad IL	115 000	115 000
Akkerhaugen Bueskytterklubb	30 000	30 000
Akkerhaugen Ballklubb	10 000	10 000
Bø løypelag	15 000	15 000
Nordagutu sambruksanlegg	70 000	70 000
<i>Diverse leieavtaler</i>		
Leie av Kjernehuset, Gvarv	160 000	190 000
Leie av Nes menighetshus (tidligere barnehage)	250 000	260 000
Lifjell løypelag, inntekt fra park.automat Jønnbu/Lifjell	- 200 000	- 300 000
Parkering Gygestolen, inntekt	- 200 000	- 50 000
Leie Patmos	30 000	31 000
Myllargutstoga	20 000	21 000
AP, grunnleie Frivoll	60 000	62 000

<i>Vedtatte kulturtilskudd</i>		
Kulturmidler idrett og kultur	150 000	200 000
17.mai	70 000	100 000
Folkemusikkarkiv	32 000	35 000
Norsk Hardingfelesenter	50 000	50 000
Sørnorsk folkemusikksenter	50 000	50 000
Kroa i Bø	150 000	75 000
Norsk eplefest	100 000	100 000
Telemarkfestivalen	100 000	100 000
Akkerhaugen Rockesamfunn	50 000	50 000
Norsjø Kammermusikkfestival	50 000	50 000
Bøker i Bø	50 000	50 000
Evju bygdetun	595 000	558 000
Bø Museum	406 000	410 000
Frivilligstrategi	100 000	200 000

Tabell 24 - Tilskudd til lag, organisasjoner og næring